

Motioner och utlåtanden Punkt 13. Vårt uppdrag

Beslutsunderlag till LOs 28e ordinarie kongress 2016

13

**Investera
för jämlikhet**

LOs 28e kongress
17–20 juni 2016

Landsorganisationen i Sverige

© Landsorganisationen i Sverige 2016

Omslagsfoto: Lars Forsstedt

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2016

ISBN 978-91-566-3151-1

LO 16.04 100

Innehåll

13. Vårt uppdrag.....	4
13.1 LOs stadgar 2016–2020.....	7
13.2 Organisationsfrågor.....	32
Motionerna 13.1–13.8	
13.3 Organisering.....	48
Motionerna 13.9–13.19	
13.4 Facklig utbildning och folkbildning.....	59
Motionerna 13.20–13.38	
13.5 Gränsdragning.....	86
Motionerna 13.39–13.41	

13. Vårt uppdrag

Tillsammans är vi starka

Ända sedan den dagen då vi började organisera oss i fackföreningar har vi vetat att ju fler vi är desto starkare är vi. En hög organiseringsgrad gör det möjligt för oss att förhandla framgångsrikt till gagn för LO-förbundens medlemmar. Det ger oss även en stark röst i den offentliga debatten vilket även det leder till bättre möjligheter att påverka så att politiska beslut leder till förbättrade livsvillkor för dem vi företräder. Den svenska modellen bygger på att parterna förhandlar om villkoren på arbetsmarknaden. Det ger trygga och långsiktiga förutsättningar för tillväxt och reallöneförbättringar. Denna modell gör Sverige bättre rustad att möta framtida utmaningar. Genom den svenska modellen tar vi i fackföreningsrörelsen ett stort ansvar för en fungerande arbetsmarknad.

Att vi är många medlemmar och därmed har hög organisationsgrad gör att vi har möjlighet att vara den aktiva part vi vill vara på arbetsmarknaden. Om vi jämför oss med andra länder i världen har vi fortfarande en topposition vad avser organisering och kollektivavtalsäckning. Denna styrka ser naturligtvis andra delar av samhället som ett hot. Vi ser kontinuerligt förslag som är inriktade på att minska fackföreningens styrka. Borgerliga partier och debattörer har det senaste året bland annat lagt förslag om sänkta lägstalöner och att politiken ska vara involverad i lönesättningen. Ett av syftena är att minska vårt inflytande.

Ett beslut som fick stora konsekvenser för fackföreningens styrka var när den borgerliga regeringen 2006 valde att införa differentierade avgifter till arbetslöshetsförsäkringen. Det ledde till kraftigt höjda avgifter och många valde att lämna sitt fackliga medlemskap. Vi ska dock inte blunda för att medlemstappet började innan detta beslut. Medlemsvärkning har alltid varit en prioriterad fråga för LO och förbunden. Under den senaste kongressperioden har förbunden värvat nästan 500 000 nya medlemmar och år 2015 ökade det totala antalet medlemmar för första gången på många år. Detta är resultatet av att organiseringsfrågor och medlemsvärkning varit prioriterat hos förbunden. Alla förbund har på olika sätt förnyat sitt organiseringsarbete och det är just det arbetet som nu ger resultat. Mycket arbete återstår dock även om vi är på rätt väg. Målsättningen har varit och är att vända utvecklingen och därefter steg för steg åter öka den fackliga organiseringsgraden.

Under nästkommande kongressperiod, där styrelsen redan beslutat att organiseringsfrågor ska vara ett prioriterat område, fokuseras arbetet mot tre målgrupper men med olika arbets sätt. Nya på arbetsplatsen ska sökas upp och värvas till facket. Unga och nya på arbetsplatsen är mer benägna att gå med i facket och ta fackliga uppdrag om de blir tillfrågade. Med andra ord, de måste få frågan om att gå med i facket och bemötas med respekt.

De som redan är medlemmar måste känna att facket står på deras sida och att de är en del av facket. Det är viktigt att visa att facket står för trygghet och gör skillnad på jobbet. Våra förtroendevalda måste känna förtroende, uppskattning och att de inte är ensamma. De behöver få stöd, resurser, kunskap och utbildning kontinuerligt. De ska ha bästa möjliga förutsättningar att klara sina viktiga uppdrag, att vara ute, lyssna och samtala med medlemmar och icke medlemmar på arbetsplatserna.

För att vi ska nå det långsiktiga målet måste vi börja i rätt ände. Flera undersökningar visar att kunskapen om facket och vad det fackliga medlemskapet betyder är mycket låg hos den

yngre generationen. Det är också denna åldersgrupp som i större utsträckning står utanför facket. Vi måste därför ta ett gemensamt ansvar för att ge alla gymnasieelever kunskap om arbetslivets villkor. Om inte den kommande generationen vet vilka spelregler som gäller på arbetsmarknaden kommer den inte heller att se fackföreningsrörelsen som en viktig del av densamma.

Vi måste fortsatt hitta nya vägar och arenor för att informera och sprida kunskap till alla gymnasieelever. Vi fortsätter vårt framgångsrika samarbete med Arena Skolinformation. Där har vi tillsammans med TCO- och Saco-förbunden tagit fram kompletterande undervisningsmaterial för gymnasieskolan som redan distribuerats i över 600 000 exemplar. Det har under de senaste åren blivit allt tydligare att det endast är vårt eget arbete och vår egen prioritering som avgör om eleverna får information om arbetslivet.

Facklig utbildning är grunden för att ge medlemmarna och de fackliga förtroendevalda en ordentlig kunskapsbas. Kunniga och ideologiskt starka medlemmar och förtroendevalda är spjutspetsen för att få en positiv utveckling gällande organisationsgraden i vår medlemskår.

Kunskap om hur man till exempel förhandlar, hur man argumenterar, vad man har för rättigheter och skyldigheter på jobbet och i samhället är viktigt oavsett vad man har för position eller situation på arbetsmarknaden. Det ger oss fackliga företrädare som vågar stå upp för de fackliga värnen och våra ideal. Detta är oerhört viktigt i en tid då debatten om arbetsmarknadens villkor hårdnat och förmågan att försvara våra kollektivavtal blivit allt viktigare.

Kunskap ger kraft i fackföreningsrörelsen och är kanske den viktigaste vägen ur ojämlikhet och vanmakt. Alla fackliga studier har till syfte att ge kunskap och verktyg för att skapa ett bättre arbetsliv. Utbildningen ska också ge en grund för att kunna påverka samhällsutvecklingen i en positiv riktning som bygger på våra värderingar om alla människors lika värde och rätt.

Det förbundsgemensamma arbetet Alla kan göra något kommer under 2015 att föras över så att det blir en del av det dagliga fackliga arbetet. Kampen mot främlingsfientlighet måste alltid både i ord och handling genomsyra alla verksamheter och den handlar i grunden om att värna den svenska modellen, välfärden och demokratin. Det kräver ett engagemang på alla nivåer inom fackföreningsrörelsen. Dessa främlingsfientliga krafter står i bjärt kontrast till allt fackföreningsrörelsen är bärare av. Vi har alla ett ansvar för framtiden, att prioritera kampen för allas lika rätt och värde och kampen mot rasism och främlingsfientlighet.

Att fördela ansvaret för avtals- och organisationsrätten mellan förbunden är en helt grundläggande uppgift för LO. Ansvarsfördelningen ska förhindra att förbunden konkurrerar med varandra om att organisera medlemmar och teckna kollektivavtal. En fungerande uppdelning av avtals- och organisationsrätten är därför en grundläggande förutsättning för ett framgångsrikt fackligt arbete i övrigt.

LOs gränsdragningar bygger på självreglering vilket förutsätter att förbunden själva tar ett stort ansvar för att upprätthålla ordning och reda utmed gränserna. Avtals- och organisationsrätten för förbunden regleras i den av kongressen antagna organisationsplanen. Den nu gällande organisationsplanen antogs 2012. Tvister avgörs slutligen av LOs styrelse utifrån organisationsplanen. Då förbundens samverkan i gränsdragningsfrågor fungerar, bestämmer vi själva gemensamt inom LO vem som ska teckna avtal för och organisera ett visst arbete. Arbetsgivarens val begränsas till att teckna avtal eller inte. Utrymmet för så kallad avtals-shopping minimeras.

När bemanningsföretagen trädde in på arbetsmarknaden sågs det från början som en möjlighet för företag att hyra in personal vid tillfällig frånvaro, vilket ofta var till gagn för dem som stod långt ifrån ett ordinarie arbete. Dagens verklighet ser annorlunda ut. I dag väljer fler företag att ha en viss del av personalstyrkan inhyrd via bemanningsföretag eller att bemanna ett helt företag med inhyrd personal, så kallad totalbemanning. Detta ställer nya krav på kollektivavtal och lagstiftning men det ställer även krav på den fackliga organisationen när det handlar om medlemsvärvning och medlemsvård.

Otrygga anställningar, visstidsanställningar som radas ovanpå varandra, deltider, jobb inom olika branscher och på olika företag och tillfälliga jobb via ett sms är mångas verklighet i dag. Här har facket en viktig roll att fylla. Genom att hitta nya sätt att organisera och företräda medlemmar kan vi göra stor skillnad för dessa människor. Vi har goda möjligheter att ligga i framkant och skapa opinion kring våra frågor om trygga anställningar och kollektivavtal. Men vi måste göra det gemensamt.

LOs uppgift beskrivs i ändamålsparagrafen. Där framgår att LO ska leda och samordna förbundens strävanden att tillvarata arbetstagarnas intressen på arbetsmarknaden. Det sker framförallt genom att samordna de krav som förbunden ställer på sina arbetsgivarmotparter men också genom en samordning av de politiska krav som väcks för att förbättra löntagarnas villkor. LOs uppgift och uppdrag är också i grunden den roll som förbunden gemensamt kommer överens om att LO ska ha. Frågan om roll och uppdrag diskuteras ständigt. Liksom alla andra organisationer behöver LO, för att vara en relevant aktör i tiden, utvecklas och förändras. Utifrån kongressbeslut 2012 har LO sedan dess bland annat stärkt sitt strategiska påverkansarbete/opinionsbildning, levererat förslag till hur Sverige kan få ner den höga arbetslösheten och därigenom satt frågan om full sysselsättning på den politiska dagordningen. Vi kan konstatera att LO syns mer, förtroendet har ökat och vi har lyckats få en bredare debatt om den ekonomiska politiken. Allt detta gör LO och dess medlemsförbund till en starkare röst vilket leder till bättre förutsättningar att driva på och förbättra villkoren för LO-förbundens medlemmar.

För att även fortsättningsvis vara en stark organisation, krävs att uppdrag och roll kontinuerligt ses över. En förutsättning för att arbeta framgångsrikt är att förbunden och LO är överens om avgränsningen mellan våra olika uppgifter och om den framtida inriktningen. Eftersom förbunden förändras och även skiljer sig åt i antalet medlemmar, är det naturligt att bilden av LOs uppdrag även skiljer sig åt mellan förbunden. LO och förbundens uppdrag påverkas även av förändringar i samhället. Med anledningen av detta föreslår LOs styrelsen att det under nästkommande kongressperiod görs en utredning om LOs roll och uppgift i framtiden.

13.1 LOs stadgar 2016–2020

Ändringsförslag till LOs 28e ordinarie kongress 2016

LOs styrelse har tillsatt en förbundsgemensam arbetsgrupp för översyn av vissa delar av LOs stadgar. Det är vid detta tillfälle ett fåtal förändringar som föreslås. LOs styrelse beslutade den 14 mars 2016 att lägga fram bifogade förslag till kongressen 2016.

LOs stadgar gällande från juni 2012 efter beslut vid LO-kongressen 2012 redovisas på vit bakgrund. Förslag till ny skrivning redovisas på grå bakgrund i kolumnen till höger om den nuvarande lydelsen.

I förslaget till nya stadgar har formuleringar i de nuvarande stadgarna som föreslås utgå strukits över. Förslag till ny text anges med fet-kursiv stil. Detta kan dels vara en ny formulering av en tidigare text eller en helt ny text.

§ 1 Uppgift

Landsorganisationen i Sverige – LO – är en sammanslutning av fackliga arbetstagarorganisationer – förbund. LO har, såsom den gemensamma organisationen för de samverkande förbunden till uppgift att leda och samordna LOs och förbundens strävanden att tillvarata arbetstagarnas intressen på arbetsmarknaden och inom näringslivet. LO ska därvid och i övrigt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati präglad av jämlikhet och en feministisk grundsyn. Uppgiften utgår från den grundläggande synen om allas lika värde och rätt.

För att kunna fullfölja sin uppgift ska LO närmast verka för

- att* de anslutna förbunden organiserar och sammansluter arbetstagare i privat, statlig och kommunal tjänst, i enlighet med av kongressen beslutad organisationsplan, i landsomfattande förbund,
- att* de anslutna förbundens verksamhet bedrivs efter enhetliga linjer och under solidarisk samverkan varvid gemensamma intressen ska beaktas och hänsyn tas till den enskildes rätt och samhällets berättigade krav,
- att* arbetstagarnas intressen i rättsliga och samhällspolitiska frågor tillvaratas,
- att* utveckla förbindelser med motsvarande organisationer i Sverige och i andra länder,
- att* genom medlemskap i internationella fackliga organisationer och i övrigt internationellt hävda fackliga intressen samt
- att* de anslutna förbundens lokala organisationer samverkar i organiserad tvärfacklig verksamhet i LO-distrikten.

§ 2 Styrelsens säte

LOs styrelse har sitt säte i Stockholm.

§ 3 Beslutande organ

LOs beslutande organ är:

1. kongressen,
2. representantskapet och
3. styrelsen.

§ 4 Kongressen

Mom 1. *Högsta beslutande organ*

Mom 2. *Ordinarie och extra kongress*

Mom 3. *Kallelse*

Mom 4. *Sammansättning*

Mom 5. *Ombudsfullmakter*

Mom 6. *Motioner*

Mom 7. *Planläggning*

Mom 8. *Förslag*

Mom 9. *Ansvarsfrihet*

Mom 10. *Val*

Mom 11. *Valberedning*

Mom 12. *Beslutsordning*

Mom 13. *Ersättningar*

Mom 1. *Högsta beslutande organ*

Kongressen är LOs högsta beslutande organ. Kongressen ska avgöra ärenden av viktig principiell betydelse och fastställa riktlinjer för organisationens framtida arbete.

Mom 2. *Ordinarie och extra kongress*

Ordinarie kongress sammanträder i Stockholm på tid som bestäms av ordinarie kongress.

Då särskilda omständigheter så föranleder, kan antingen styrelsen eller med två tredjedels majoritet representantskapet besluta om extra kongress.

Extra kongress får endast behandla den eller de frågor som föranlett dess inkallande.

Mom 3. *Kallelse*

Skriftlig kallelse till ordinarie kongress ska vara förbunden tillhanda minst åtta månader före kongressens öppnande.

Till extra kongress kallas på samma sätt utan iakttagande av viss tid för kallelsen.

Mom 4. *Sammansättning*

Kongressen består av trehundra ombud som utses av de anslutna förbunden i av dem bestämd ordning.

Mandaten fördelas mellan förbunden i förhållande till det antal medlemmar som dessa senast ägde i den enligt § 13 mom 3 nämnda rapport som är tillgänglig hos styrelsen senast fem månader före kongressens öppnande. Som medlemmar ska i detta avseende endast räknas sådana, för vilka månadsavgifter inbetalas till LO. Varje förbund ska dock erhålla minst ett ombud.

Styrelsens och representantskapets ledamöter samt LOs revisorer kan inte utses till ombud men är skyldiga att närvara vid kongressen. Personer, som uppbär pension från eller i övrigt inte är aktivt verksamma inom fackföreningsrörelsen kan inte väljas till kongressombud.

Styrelsens och representantskapets ledamöter har på kongressen yttrande- och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor som inte avser ansvarsfrihet för den föregående kongressperiodens förvaltning eller avgörande av tvist, där representantskapets beslut överklagats till kongressen. Styrelsen kan besluta ge anställda som inte tillhör styrelsen yttrande- och förslagsrätt på kongressen.

Mom 5. Ombudsfullmakter

Fullmakter för kongressombuden utfärdas av vederbörande förbundsstyrelse och granskas av en kommitté som tillsatts av styrelsen före kongressen. För detta ändamål ska fullmakterna vara insända till styrelsen senast tio veckor före kongressens öppnande.

Vid extra kongress gäller det som styrelsen i samband med kallelse till kongressen föreskriver angående insändande och granskning av fullmakter.

Mom 6. Motioner

Motion till kongressen kan väckas av varje anslutet förbund och av dess avdelningar. Motion ska vara styrelsen tillhanda senast fem månader före kongressens öppnande.

Motion av avdelning insändes till respektive förbundsstyrelse, som ska översända densamma till styrelsen åtföljt av ett yttrande över motionen.

Styrelsen låter sammanföra och trycka motionerna samt avger utlåtanden över dessa. Motioner och utlåtanden ska vara kongressombuden tillhanda senast sex veckor före kongressens öppnande.

Mom 7. Planläggning

Styrelsen planlägger kongressens arbete samt upprättar förslag till dagordning och arbetsordning. Dessa förslag ska samtidigt med motioner och utlåtanden utsändas till kongressombuden samt de anslutna förbunden. Ordförande och sekreterare för kongressen väljs av kongressen.

Mom 8. Förslag

Kongressrapporter ska tillställas de anslutna förbunden åtta månader före kongressens öppnande. Styrelsen och representantskapet kan dessutom lägga fram förslag för kongressen i alla frågor som angår LOs verksamhet. Sådana förslag ska vara kongressombuden tillhanda senast sex veckor före kongressens öppnande.

Fråga, som inte hänskjutits till kongressen av styrelsen, representantskapet eller genom motion får efter beslut med tre fjärdedels majoritet, upptas till behandling på kongressen under förutsättning att den inte avser ändring av dessa stadgar.

Mom 9. Ansvarsfrihet

Styrelsen ska till kongressen överlämna verksamhets- och ekonomisk berättelse för den gångna kongressperioden enligt § 9 mom 5, § 10 mom 2 och § 10 mom 3. Efter granskning av berättelserna beslutar kongressen om ansvarsfrihet ska beviljas för styrelsen och representantskapet för den tid berättelserna omfattar.

Mom 10. Val

Ordinarie kongress väljer ledamöter till styrelsen och suppleanter för dessa, revisorer och suppleanter för dessa samt funktionärer enligt § 8 mom 1 första stycket.

Mom 11. Valberedning

Ordinarie kongress väljer en valberedning på 5 ledamöter, varav en sammankallande, samt 3 suppleanter. Valberedningen ska under kongressperioden förbereda de val som ska förrättas av representantskapet samt de val som ska ske under följande kongress.

Avgår ledamot eller suppleant i valberedningen under kongressperioden väljer representantskapet ersättare för denna.

Mom 12. Beslutsordning

I mom 10 avsedda val förbereds av den valda valberedningen innan ordinarie kongress samlas.

Valen ska ske genom sluten omröstning, om inte kongressen enhälligt beslutar att omröstningen ska vara öppen. Övriga beslut fattas av kongressen genom öppen omröstning om inte minst femtio röstberättigade hos tjänstgörande ordförande skriftligen begär sluten omröstning.

Varje röstberättigad har en röst. Rösträtt får inte överlåtas. Med undantag för beslut enligt mom 8 andra stycket fattas alla beslut med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av kongressens tjänstgörande ordförande.

Om vid val inte någon uppnått mer än hälften av avgivna godkända röster förrättas omval mellan de två som fått de högsta röstetalen. Vid lika röstetal avgör i detta fall lotten.

Mom 13. Ersättningar

Resersättning utgår till kongressens ombud liksom till sådana som i övrigt är skyldiga att närvara vid kongressen. Traktamente

Mom 11. Valberedning

Ordinarie kongress väljer en valberedning på 5 ledamöter, varav en sammankallande, ~~samt 3 suppleanter~~. Valberedningen ska under kongressperioden förbereda de val som ska förrättas av representantskapet samt de val som ska ske under följande kongress.

Avgår ledamot eller ~~suppleant~~ i valberedningen under kongressperioden *föreslår LOs styrelse* väljer representantskapet ersättare för denna.

och annan ekonomisk ersättning för deltagare i kongressen utgår med belopp som kongressen bestämmer.

§ 5 Representantskapet

Mom 1. *Uppgifter och valbarhet*

Mom 2. *Sammansättning*

Mom 3. *Ordinarie och extra sammanträde*

Mom 4. *Verksamhets- och revisionsberättelse, Ärenden, motioner och förslag*

Mom 5. *Beslutsordning*

Mom 6. *Ersättningar*

Mom 1. *Uppgifter och valbarhet*

Representantskapet är mellan kongresserna LOs högsta beslutande organ. Representantskapet ska ha tillsyn över styrelsens förvaltning samt mellan kongresserna avgöra ärenden av viktig principiell betydelse.

Representantskapet består av representanter för de till LO anslutna förbunden samt styrelsens ledamöter. LOs revisorer samt personer som uppbär pension från eller av annat skäl inte är aktivt verksamma inom förbunden kan inte tillhöra representantskapet.

Mom 2. *Sammansättning*

Representantskapet består, utöver LOs styrelse, av 100 ledamöter. Varje förbund utser två ledamöter. Resterande mandat fördelas mellan förbunden efter det antal medlemmar som förbunden redovisat i den enligt § 13 mom 3 senast till styrelsen avlämnade medlemsrapporten. Som medlemmar ska i detta avseende endast räknas sådana för vilka månadsavgifter inbetalas till LO.

Avgår ledamot under kongressperioden, ska vederbörande förbund genast utse ny ledamot i den avgångnes ställe.

Mom 3. *Ordinarie och extra sammanträde*

Representantskapet har ordinarie sammanträde två gånger årligen. Det första ordinarie sammanträdet hålls före maj månadsutgång och det andra sammanträdet före

oktober månads utgång. Kallelse utfärdas av styrelsen minst tre månader dessförinnan. Ordförande och sekreterare vid representantskapets sammanträde väljs av representantskapet.

Styrelsen kan utan att iaktta viss kallelsetid kalla till extra sammanträde. Extra sammanträde ska även hållas då minst hälften av representantskapets ledamöter gör skriftlig, motiverad framställning därom. Extra sammanträde har endast rätt att behandla den eller de frågor som föranlett dess inkallande.

Mom 4. Verksamhets- och revisionsberättelse, Ärenden, motioner och förslag

Före vårens ordinarie sammanträde ska representantskapets ledamöter ha haft möjlighet att ta del av föregående års verksamhetsberättelse och revisionsberättelse samt avrapportering av förbundsgemensamma projekt. Vid ordinarie vårsammanträde har revisorerna närvaroskyldighet. Efter granskning verksamhets- och revisionsberättelserna beslutar representantskapet om till- eller avstyrkande till kongressen av ansvarsfrihet för styrelsen för den tid berättelserna omfattar.

Vid vårmötet fastställs även, enligt paragraf 19 mom 2, konfliktbidragets storlek.

Styrelsen kan till representantskapet föreslå förbundsgemensamma projekt.

Motioner från anslutna förbund samt inför ordinarie representantskapssammanträde under hösten, från deras avdelningar eller motsvarande, ska vara insända till styrelsen senast två månader före sammanträdet. Motioner från avdelningar eller motsvarande ska åtföljas av ett yttrande av respektive förbunds styrelse. LOs styrelse avger utlåtanden över motionerna.

På ordinarie representantskapssammanträde ska utöver motioner även övriga frågor, som senast fem veckor före sammanträdet

hänskjutits dit av styrelsen, upptas till behandling.

Representantskapet kan även behandla motion som av kongress hänskjutits till representantskapet för beslut.

Representantskapet kan enligt §13 mom 1 besluta om extra avgift för finansiering av förbundsgemensamma projekt.

Representantskapet kan också med två tredjedels majoritet besluta att uppta till behandling sådant förslag som framförts omedelbart vid sammanträdet.

Mom 5. Beslutsordning

Med undantag för i mom 4 sista stycket, § 4 mom 2 andra stycket och §14 mom 2 angivna fall fattas representantskapets beslut med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av tjänstgörande ordförande.

Representantskapets beslut fattas genom öppen omröstning med undantag för de val som anges i § 8 mom 1 tredje stycket om inte representantskapet enhälligt beslutar att omröstningen ska vara öppen.

Styrelsens ledamöter har inte rösträtt i de frågor som avser LOs förvaltning under den tid verksamhets- och revisionsberättelserna omfattar.

Anställda som inte tillhör styrelsen har efter styrelsens beslut yttrande- och förslagsrätt.

Mom 6. Ersättningar

Traktamente och annan ekonomisk ersättning för deltagare i representantskapets sammanträden liksom ersättning för resor och uppdrag för LOs räkning utgår för icke anställda i LO, med belopp som representantskapet bestämmer.

§ 6 Styrelsen

Mom 1. Sammansättning
Valbarhet

Mom 2. Ledamotshinder

Mom 3. Uppgift

Mom 4. Sammanträden
Beslutsordning

Mom 1. Sammansättning
Valbarhet

Styrelsen består av LOs ordförande, förste och andre vice ordförande, avtalssekreterare samt en ledamot från varje medlemsförbund. Styrelsen väljs för en kongressperiod av ordinarie kongress.

För sistnämnda ledamöter väljer kongressen tre personliga suppleanter från respektive förbund, som inträder vid ordinarie ledamots förfall. Vid ledamots avgång väljer representantskapet ny ledamot. Om någon av suppleanterna valts till ordinarie ledamot eller avgått under kongressperioden, väljs ny suppleant av representantskapet.

Mom 2. Ledamotshinder

Ledamot av styrelsen liksom suppleant ska vara medlem av förbund som är anslutet till LO.

Person som uppbär pension från eller av annat skäl inte är aktivt verksam inom förbunden kan inte vara ledamot av styrelsen.

Om ledamot av styrelsen utträder eller utesluts ur anslutet förbund anses ledamot skild från sitt ledamotskap.

Mom 3. Uppgift

Det åligger styrelsen att leda LOs i § 1 angivna verksamhet. Styrelsens uppgift är därvid bland annat

att följa och samordna de anslutna förbundens fackliga politik samt verka för enhetlig planläggning och genomförande,
att då så är nödvändigt, biträda de anslutna

förbunden vid förhandlingar om arbets- och lönevillkor,

att verka för ett fast och förtroendefullt samarbete mellan de anslutna förbunden samt att då tvister uppstår mellan förbunden pröva och avgöra dessa,

att pröva och slutgiltigt avgöra frågor om tolkning och tillämpning av LOs organisationsplan,

att följa och verka för att LO och dess medlemsförbund bedriver ett aktivt arbete för jämställdhet mellan kvinnor och män,

att bevaka att medlemsförbunden lever upp till de förpliktelser som är förenade med medlemskapet,

att följa utvecklingen inom arbetsmarknaden och näringslivet,

att fastställa arbetsordning för styrelsen samt för de råd och kommittéer där samverkan sker med förbunden,

att ansvara för att den ekonomiska förvaltningen sker på sådant sätt att en tillfredsställande organisation och kontroll av den ekonomiska redovisningen och medelsförvaltningen föreligger,

att med statistiska uppgifter ge översikt av den fackliga verksamheten och förhållandena på arbetsmarknaden,

att avge utlåtanden över utredningar och lagförslag som remitteras till LO,

att bereda de ärenden som ska bli föremål för kongressens eller representantskapets behandling,

att verka för ökad information angående LO och förbunden och deras verksamhet,

att ansvara för LOs bildningsverksamhet samt att uppmuntra och stödja fackliga, politiska och kulturella bildningssträvanden inom förbunden,

att svara för LOs internationella förbindelser,

att svara för LOs samarbete med andra fackliga och ideella organisationer samt

att fastställa stadgar för de anslutna förbundens tvärfackliga regionala samarbete.

Den dagliga verksamheten inom kansliet leds av ett arbetsutskott bestående av ordförande, förste och andre vice ordförandena samt avtalssekreterare.

Styrelsen kan delegera handläggningen av vissa frågor till arbetsutskottet.

Mom 4. Sammanträden

Beslutsordning

Styrelsen har i regel ordinarie sammanträde var fjortonde dag. Då så bedöms erforderligt kan extra sammanträde hållas.

För giltigheten av fattade beslut fordras att två tredjedelar av styrelsens samtliga ledamöter har enats om beslutet.

§ 7 Firmateckning

Styrelsen utser de personer som får teckna Landsorganisationens i Sverige firma. Firmateckning är giltig endast när firman tecknats av två i förening, varav en ska vara ekonomichefen eller ledamot av styrelsen. Bemyndigande som firmatecknare gäller tills vidare och kan när som helst återkallas av styrelsen. Firmatecknare har inte rätt att utan särskilt bemyndigande av styrelsen inköpa eller avyttra fast egendom för LOs räkning. Inte heller får firmatecknare belasta LOs fasta egendom med inteckning för gäld eller för LOs räkning uppta eller bevilja lån.

§ 7 Firmateckning:

Styrelsen utser de personer som får teckna Landsorganisationens i Sverige firma. Firmateckning är giltig endast när firman tecknats av två i förening, varav *minst* en ska vara ekonomichefen eller ledamot av styrelsen. Bemyndigande som firmatecknare gäller tills vidare och kan när som helst återkallas av styrelsen. Firmatecknare har inte rätt att utan särskilt bemyndigande av styrelsen inköpa eller avyttra fast egendom för LOs räkning. Inte heller får firmatecknare belasta LOs fasta egendom med inteckning för gäld eller för LOs räkning uppta eller bevilja lån.

§ 8 Funktionärer

Mom 1. *Funktionärer*

Mom 2. *Annat uppdrag*

Mom 3. *Misskötsel*

Mom 4. *Ordförande*

Mom 5. *Vice ordförande*

Mom 6. *Avtalssekreterare*

Mom 1. *Funktionärer*

Ordinarie kongress väljer ordförande, en förste vice ordförande, en andre vice ordförande samt avtalssekreterare. Valen avser en kongressperiod.

Arvode och övriga villkor för dessa funktionärer fastställs av representantskapet.

Avlider eller avgår sådan funktionär under kongressperioden väljer representantskapet efterträdare för tiden till och med nästa ordinarie kongress. Beträffande sådant val ska i tillämpliga delar gälla det som stadgas i § 4 mom 12.

Mom 2. *Annat uppdrag*

Funktionär ska helt ägna sig åt sin tjänst hos LO och har inte rätt att utan styrelsens tillstånd åta sig annat uppdrag.

Mom 3. *Misskötsel*

Funktionär, som missköter sin tjänst, kan av representantskapet efter förslag av styrelsen entledigas. Representantskapets beslut i sådan fråga kan överklagas till kongressen men ska oberoende av överklagning följas från i beslutet angiven tidpunkt.

Mom 4. *Ordförande*

Ordföranden utövar tillsammans med styrelsen och arbetsutskottet ledningen för LOs löpande verksamhet. Ordföranden leder förhandlingarna vid styrelsens och arbetsutskottets sammanträden, svarar för att alla förekommande ärenden föredras och ansvarar för verkställigheten av kongres-

sens, representantskapets och styrelsens beslut.

Mom 5. *Vice ordförande*

Vice ordförandena biträder ordföranden i dennas åligganden och är i nämnd ordning ordförandens ställföreträdare samt svarar i övrigt för sådana uppgifter som fastställs i styrelsens arbetsordning.

Mom 6. *Avtalssekreterare*

Den som är vald till avtalssekreterare ansvarar för och samordnar förhandlingsverksamheten. Avtalssekreteraren biträder ordförande i dennes åligganden och är i tredje hand ordförandes ställföreträdare samt svarar i övrigt för sådana uppgifter som fastställs i styrelsens arbetsordning.

§ 9 Ekonomisk förvaltning och räkenskaper

Mom 1. *Medelsplacering*

Mom 2. *Instruktioner, regler*

Mom 3. *Förvaring*

Mom 4. *Redovisning*

Mom 5. *Verksamhetsberättelse*

Mom 6. *Ekonomichef*

Mom 6. *Ekonomichef Ansvar*

Mom 1. *Medelsplacering*

Styrelsen beslutar om medelsplacering.

Mom 2. *Instruktioner, regler*

Styrelsen ska årligen upprätta placeringsinstruktioner, attestordning samt regler för utanordning och utbetalningar.

Mom 3. *Förvaring*

Värdehandlingar ska så långt möjligt lämnas till förvaring i bankdepå.

Värdehandlingar i LOs eget förvar ska förvaras i av försäkringsgivaren godkänt valv och med betryggande ordning för in- och uttag ur det egna valvet.

Mom 4. *Redovisning*

LOs redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed. LOs räkenskaper avslutas per kalenderår. Fastställt bokslut ska vara revisorerna tillhanda senast den 15 april.

Mom 5. *Verksamhetsberättelse*

Det åligger styrelsen att till representantskapets ordinarie sammanträde senast i maj avge en av styrelsens ledamöter underskriven berättelse över LOs verksamhet under föregående år. Berättelsen ska uppta resultaträkning, in- och utgående balansräkning och uppgift över ställda panter och garantier samt ingångna ansvarsförbindelser.

Mom 6. Ekonomichef

Ekonomichefen ska i enlighet med dessa stadgar och styrelsens föreskrifter handha den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av LOs fastigheter samt handlägga med ekonomiförvaltningen sammanhängande korrespondens.

Ekonomichefen ska på LOs bekostnad garantiförsäkras.

Mom 6. Ekonomichef Ansvar

För ekonomisk förvaltning och räkenskaper ansvarar styrelsen. Styrelsen utser anställd eller ledamot av styrelsen som, Ekonomichefen ska i enlighet med dessa stadgar och styrelsens föreskrifter handhar den ekonomiska förvaltningen och för, förvaltningen av LOs fastigheter samt och handläggaer med ekonomiförvaltningen sammanhängande korrespondens. Den person som utses

Ekonomichefen ska på LOs bekostnad garantiförsäkras.

§ 10 Revision

Mom 1. *Revisorer*

Mom 2. *Granskning styrelsen*

Mom 3. *Granskning representantskapet*

Mom 4. *Föredragning och närvaroskyldighet*

Mom 5. *Ta del av handlingar*

Mom 6. *Ytterligare närvaroskyldighet*

Mom 7. *Ansvar*

Mom 8. *Arvode*

Mom 1. *Revisorer*

För granskning av styrelsens och representantskapets verksamhet väljer ordinarie kongress för följande kongressperiod tre revisorer och tre suppleanter för dessa. Suppleanterna inträder vid förfall för ordinarie revisor i den ordning kongressen beslutar. Om det enligt lag krävs auktoriserad revisor utöver de kongressvalda utses denna av representantskapet för ett år. Under kongressår utses auktoriserad revisor av kongressen.

Revisor eller tillkallad suppleant, som utan giltigt skäl är frånvarande vid mer än ett revisionsmanträde ska anses vara skild från uppdraget.

Om samtliga suppleanter inträtt i de ordinarie revisorernas ställe eller avgått under kongressperioden väljs nya suppleanter av representantskapet och inträder i den ordning representantskapet fastställer.

Mom 2. *Granskning styrelsen*

Beträffande styrelsens verksamhet är det revisorernas uppgift

att granska räkenskaperna, förvaltningen och årsredovisningen och avge revisionsberättelse till representantskapet med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter samt

att till ordinarie kongress avge revisionsberättelse för den gångna kongressperioden med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.

Revisionen ska utföras i enlighet med god revisions sed.

Revisionsberättelse för varje räkenskapsår inges till styrelsen inom en månad efter den dag då det fastställda bokslutet överlämnats till revisorerna.

Revisionsberättelse för den gångna kongressperioden till ordinarie kongress inges till styrelsen senast en månad före kongressen.

Mom 3. *Granskning representantskapet*

Beträffande representantskapets verksamhet är det revisorernas uppgift att granska representantskapets förvaltning och att i revisionsberättelsen till ordinarie kongress för den gångna kongressperioden till- eller avstyrka ansvarsfrihet för representantskapets ledamöter.

Mom 4. *Föredragning och närvaroskyldighet*

Vid det ordinarie representantskapsmanträdet då frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter behandlas ska samtliga revisorer närvara. Den som av de andra därtill utses ska föredra revisionsberättelsen.

Vid kongress ska samtliga kongressvalda revisorer närvara. Auktoriserad revisor äger rätt att närvara och ska närvara då frågan om ansvarsfrihet behandlas. Den som av de andra därtill utses ska föredra revisionsberättelsen.

Vid representantskapets sammanträden och vid kongressen har revisorerna yttrande- och förslagsrätt.

Mom 5. *Ta del av handlingar*

Varje revisor har efter framställning rätt att ta del av räkenskapshandlingar, protokoll, korrespondens och övrigt material som rör LOs verksamhet.

Mom 6. *Ytterligare närvaroskyldighet*

Om styrelsen eller representantskapet på

grund av framställda anmärkningar, påpekanden eller förslag kallar revisorerna till sammanträde, är dessa skyldiga att närvara vid sådant sammanträde under behandlingen av ifrågavarande ärende.

Mom 7. Ansvar

Om revisorerna i berättelse eller annan handling som de framlägger, uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnat oriktig uppgift eller av samma skäl underlåtit att göra anmärkning mot sådan uppgift i handling som de granskat, är de ansvariga för därav uppkommande skada.

Mom 8. Arvode

Revisorernas arvode fastställs av kongressen. För auktoriserad revisor utgår ersättning enligt räkning.

§ 11 Anslutning – Utträde

Mom 1. Anslutningsvillkor

Mom 2. Helt medlemskap

Mom 3. Ansökan och beslut

Mom 4. Besvär över avslag

Mom 5. Utträde

Mom 1. Anslutningsvillkor

Förbund som uppfyller kraven i dessa stadgar kan få anslutning till LO om det i sina egna stadgar upptar i § 12 mom 1 och 2 angivna bestämmelser.

Mom 2. Helt medlemskap

Förbund ska tillhöra LO med hela sitt medlemsantal.

Mom 3. Ansökan och beslut

Förbund ska skriftligen ansöka om anslutning hos styrelsen. Ansökan ska innehålla uppgifter om tidpunkten för förbundets bildande, avdelnings- och medlemsantal samt förbundsstyrelse.

Förbundets stadgar ska bifogas.

Styrelsen fattar beslut om anslutning.

Styrelsen ska omedelbart underrätta förbundet om sitt beslut.

Mom 4. Besvär över avslag

Avslagsbeslut kan överklagas hos representantskapet. Överklagan ska vara styrelsen till handa senast sextio dagar efter det att förbundet fått del av beslutet. Om representantskapet lämnar ansökningen utan bifall kan frågan för slutgiltigt avgörande hänskjutas till LOs nästa kongress.

Mom 5. Utträde

Anslutet förbund kan efter beslut av dess kongress utträda ur LO. Utträde kan ske tidigast sex månader efter det att styrelsen fått del av beslutet.

I § 15 mom 3 och 5 regleras särskilda fall av utträde.

§ 12 Medlemsvillkor och förpliktelser

Mom 1. *Enskilda medlemmars rättigheter och skyldigheter*

Mom 2. *Beslut om avtal och stridsåtgärder*

Mom 3. *Anslutna förbunds förpliktelser*

Mom 4. *Tvist mellan medlemsförbund*

Mom 1. *Enskilda medlemmars rättigheter och skyldigheter*

Medlemsförbund i LO ska ha följande bestämmelser i sina stadgar:

- Varje arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde har rätt till inträde i förbundet. Rätt till inträde gäller dock inte i det fall då uteslutningsgrund enligt förbundets stadgar föreligger.
- Medlem i förbundet har rätt och skyldighet att utan särskild avgift överflytta sitt medlemskap från ett LO-förbund till ett annat, om medlemmen antingen fått anställning inom det nya förbundets verksamhetsområde eller av annat skäl ska tillhöra detta på grund av LO-styrelsens beslut.

Mom 2. *Beslut om avtal och stridsåtgärder*

Medlemsförbund i LO ska ha följande bestämmelse i sina stadgar:

- Förbundsstyrelsen avgör slutligt frågor som angår uppsägning av kollektivavtal, antagande eller förkastande av förslag till sådant avtal samt vidtagande av stridsåtgärder.

Mom 3. *Anslutna förbunds förpliktelser*

Anslutet förbund har, utöver vad som stadgas i §§ 11, 13, 14, 16 och 17 till uppgift:

- att i frågor av större principiell innebörd eller omfattande praktisk betydelse inhämta styrelsens yttrande,*
- att årligen till styrelsen avge verksamhetsberättelse för föregående år med uppgift*

om förbundets ekonomiska ställning,
att insamla, sammanföra och till styrelsen
översända sådana uppgifter som är er-
forderliga för LOs statistik,
att då styrelsen inforrar särskilda yttran-
den, uppgifter och andra upplysningar
lämna sådana,
att då medlem fått anställning inom annat
anslutet förbunds verksamhetsområde
eller eljest enligt styrelsens beslut ska
tillhöra sådant annat förbund, aktivt
medverka till medlemskapets överflytt-
ning samt
att medverka till att de egna lokala organi-
sationerna deltar i av LO beslutad tvär-
facklig verksamhet.

Mom 4. *Twist mellan medlemsförbund*

Uppstår twist mellan till LO anslutna för-
bund ska tvisten hänskjutas till styrelsens
prövning och avgörande.

Styrelsen ska avgöra sådan twist snarast
möjligt. Styrelsens beslut är bindande för
parterna.

§ 13 Ordinarie avgifter

Mom 1. *Medlemsavgifter*

Mom 2. *Preliminärt avgiftsunderlag*

Mom 3. *Medlems- och avgiftsrapporter*

Mom 4. *Förfallodagar*
Jämkning av avgift

Mom 5. *Slutligt avgiftsunderlag*

Mom 6. *Jämkning avgiftsskyldighet*

Mom 1. *Medlemsavgifter*

Anslutet förbund erlägger för aktiv för-
bundsmedlem och månad ordinarie med-
lemsavgift. Medlemsavgiftens storlek är
beroende av inplacering i avgiftsklasserna
I, II och III.

Medlemsavgiftens storlek och förbun-
dets inplacering i avgiftsklass fastställs av
kongressen. Representantskapet kan därut-
över besluta om extra avgift för finansiering
av förbundsgemensamma projekt.

Mom 2. *Preliminärt avgiftsunderlag*

Medlemsavgifter erläggs för det genom-
snittliga antal medlemmar förbundet har
under kalenderåret. Det genomsnittliga
medlemsantalet fastställs med ledning av
antalet medlemmar vid kalenderårets in-
och utgång.

Medlemsavgifter erläggs inte för pensio-
nerade medlemmar som saknar inkomst av
anställning.

Mom 3. Medlems- och avgiftsrapporter

Medlems- och avgiftsrapport ska vara styrelsen tillhanda senast sista vardagen i februari månad året efter det år rapporten avser.

Mom 4. Förfallodagar

Jämkning av avgift

Under tiden mars–februari inbetalas senast den 25 varje månad ett preliminärt antal månadsavgifter, på basis av det medlemsantal förbundet redovisat per den 31 december i den enligt mom 3 senast avlämnade rapporten.

Om väsentliga förändringar i förbundets medlemsantal äger rum under löpande kalenderår, kan styrelsen besluta om skälig jämkning av det preliminärt fastställda antalet månadsavgifter.

Mom 5. Slutligt avgiftsunderlag

Kalenderårets genomsnittliga antal månadsavgifter redovisas i den medlems- och avgiftsrapport som avses i mom 3. Slutlig avräkning av föregående års medlemsavgifter sker i samband med inbetalning av preliminära avgifter för mars månad.

Mom 6. Jämkning avgiftsskyldighet

Om arbetslöshet råder inom anslutet förbunds verksamhetsområde och arbetslösheten är av större omfattning och beräknas få lång varaktighet, kan representantskapet besluta om skälig jämkning av förbundets avgiftsskyldighet.

Mom 3. Medlems- och avgiftsrapporter

Medlems- och avgiftsrapport ska vara styrelsen tillhanda senast sista vardagen i **januari** februari månad året efter det år rapporten avser.

§ 14 Uttaxering

Mom 1. *Uttaxering*

Mom 2. *Extra uttaxering*

Mom 3. *Uttaxeringsunderlag*

Mom 4. *Uttaxerings början*

Mom 1. *Uttaxering*

Styrelsen kan, om så erfordras besluta om uttaxering av högst tio kronor för avgiftsgrundande förbundsmedlem och vecka.

Mom 2. *Extra uttaxering*

Vid större arbetskonflikter kan representantskapet besluta om uttaxering till högre belopp, dock högst tjugo kronor för medlem och vecka. För sådant beslut fordras två tredjedels majoritet av de ledamöter som deltar i omröstningen.

Mom 3. *Uttaxerings underlag*

Anslutet förbund ska vid uttaxeringen erlägga de uttaxerade beloppen för det antal medlemmar förbundet redovisat per den 31 december i den, enligt § 13 mom 3 senast till styrelsen avlämnade rapporten.

Mom 4. *Uttaxerings början*

Uttaxering börjar den dag styrelsen bestämmer. Uttaxerade belopp redovisas månadsvis.

Styrelsen kan besluta att de anslutna förbunden veckovis ska inbetala den fastställda uttaxeringen. Vid månadsredovisningen sker då avräkning för vad som erlagts i förskott.

§ 15 Uteslutning – Övriga sanktioner

Mom 1. *Uteslutning*

Besvär över uteslutning

Mom 2. *Förlust representations- och konfliktersättningsrätt*

Mom 3. *Bristande betalning, ordinarie avgifter*

Mom 4. *Dröjsmål*

Mom 5. *Bristande betalning, uttaxering*

Mom 1. *Uteslutning*

Besvär över uteslutning

Förbund som uppsåtligen bryter mot dessa stadgar eller mot LOs stadgeenligt fattade beslut och som inte omedelbart efter uppmaning vidtar rättelse, kan vid allvarliga brott uteslutas ur LO.

Sådant beslut fattas av styrelsen och kan överklagas i den ordning som stadgas i § 11 mom 4.

Mom 2. *Förlust representations- och konfliktersättningsrätt*

Förbund, som inte inom i § 13 mom 4 föreskriven tid erlagt stadgade avgifter är efter utgången av denna tid inte berättigat att erhålla konfliktersättning från LO förrän avgifterna blivit helt inbetalda. Sådant förbund har inte heller dessförinnan representationsrätt vid styrelse- och representantskapsmanträde eller kongress.

Mom 3. *Bristande betalning, ordinarie avgifter*

Förbund, som inte inom två månader från den dag, då det enligt § 13 mom 4 skulle ha erlagt sina avgifter, fullgjort sin betalningsskyldighet, ska efter styrelsebeslut anses ha utträtt ur LO.

Om sådant förbund återigen vill ansluta sig till LO, gäller det som stadgas i § 11 angående

ende villkor för anslutning. Därutöver gäller som ytterligare villkor att tidigare inte betalda avgifter ska erläggas, dock för högst sex månader.

Mom 4. Dröjsmål

Beträffande förbund, som inte på den av styrelsen bestämda betalningsdagen erlagt det uttaxerade beloppet, ska tillämpas vad som stadgas i mom 2.

Mom 5. Bristande betalning, uttaxering

Förbund, som under mer än en månad från fastställd betalningsdag, utan av styrelsen godkänt skäl, underlåtit att erlägga uttaxerade belopp, anses ha utträtt ur LO.

Om sådant förbund åter önskar ansluta sig ska beträffande villkoren för återinträde gälla vad som stadgas i mom 3 andra stycket. Under avgifter inbegrips även uttaxerade belopp.

§ 16 Avtalsrörelser

Mom 1. Allmänna skyldigheter

Mom 2. Styrelsens informationsplikt

Mom 3. Förslag från styrelsen

Mom 4. Ordförandekonferens

Mom 5. Avtalsrörelsens uppläggning

Mom 6. Yttranden över rekommendation

Mom 7. Gemensamma förhandlingar

Mom 8. Samordnade

förbundsförhandlingar

Mom 9. Enskilda förbundsförhandlingar

Mom 10. Avtalsrörelse flera förbund

Mom 11. Deltagande i

förbundsförhandlingar

Mom 1. Allmänna skyldigheter

Anslutet förbund ska hålla styrelsen underrettad om viktigare avtalsrörelser och konflikter. I frågor av större principiell innebörd eller omfattande praktisk betydelse ska förbundet inhämta styrelsens yttrande.

Mom 2. Styrelsens informationsplikt

Styrelsen ska lämna fortlöpande information om viktiga avtalsrörelser och tvister till de anslutna förbund som berörs eller kan antas bli berörda. När det gäller avtalsrörelser och tvister, som kan ha principiell innebörd eller omfattande praktisk betydelse för flera anslutna förbund, ska styrelsen kalla representanter för dessa att sammanträda för information och överläggning.

Mom 3. Förslag från styrelsen

Styrelsen ska i god tid innan större delen av de anslutna förbundens kollektivavtal löpt ut behandla avtalsläget. Därefter ska styrelsen lägga fram en rekommendation till representantskapet om avtalsrörelsens uppläggning.

Mom 4. Ordförandekonferens

Representantskapets behandling av frå-

gan ska, i det fall inte samtliga förbund har fått tillfälle att närvara vid styrelsens möten, föregås av rådgivande konferenser med samtliga anslutna förbunds ordförande eller ställföreträdare.

Mom 5. *Avtalsrörelsens uppläggning*

Styrelsens rekommendation om avtalsrörelsens uppläggning till representantskapet ska avse om avtalsrörelsen ska genomföras som gemensamma förhandlingar, samordnade förbundsförhandlingar eller enskilda förbundsförhandlingar eller på annat sätt som anges i rekommendationen. Av rekommendationen ska framgå om några frågor ska lösas med enighetskrav.

Mom 6. *Yttranden över rekommendation*

Om representantskapet beslutar anta en rekommendation om de kommande förhandlingarna ska yttranden inhämtas från förbunden huruvida rekommendationen kan godkännas.

Mom 7. *Gemensamma förhandlingar*

Förhandlingsdelegation

Om styrelsen på grundval av dessa yttranden bedömer att det finns förutsättningar för gemensamma förhandlingar, ska styrelsen utse en för de ingående förbunden gemensam förhandlingsdelegation och svara för att förhandlingarna genomförs.

Framflyttning, uppsägnings- och utlöpningsstider

Då gemensamma förhandlingar ska äga rum, kan styrelsen begära fullmakt hos de berörda förbunden att för den tid förhandlingarna pågår träffa avtal med respektive arbetsgivarsammanslutning om framflyttning av uppsägnings- och utlöpningsstider för samtliga sådana kollektivavtal som omfattas av förhandlingarna.

Rekommendation och antagande av uppgörelse

Om uppgörelse träffats vid gemensamma förhandlingar mellan delegationerna å ömse sidor, ska denna föreläggas representantskapet som ska uttala sig för ett godkännande eller ett ogillande. Representantskapets beslut tillställs de berörda förbunden. Dessa ska i enlighet med sina stadgar besluta om uppgörelsen för deras vidkommande kan godkännas eller inte. Förbundens beslut ska omedelbart meddelas styrelsen.

Mom 8. *Samordnade*

förbundsförhandlingar

Rekommendation om gemensamma krav

Om representantskapet beslutar anta en rekommendation om samordnade förbundsförhandlingar ska styrelsen för representantskapet lägga fram en rekommendation om gemensamma krav. Yttranden ska inhämtas från de berörda förbunden huruvida rekommendationen om gemensamma krav kan godkännas.

Mom 9. *Enskilda förbundsförhandlingar*

Om styrelsens bedömer att gemensamma förhandlingar eller samordnade förbundsförhandlingar inte är möjliga, ska styrelsen framlägga en rekommendation till representantskapet om enskilda förbundsförhandlingar.

Mom 10. *Avtalsrörelse flera förbund*

Har uppgörelse om gemensamma förhandlingar eller samordnade förbundsförhandlingar inte träffats, men avser flera anslutna förbund som har medlemmar anställda inom samma industri eller yrkesfack att inleda avtalsrörelse för dessa medlemmar, ska samverkan ske under styrelsens ledning, så att enighet nås om de krav som ska framställas. Detta ska gälla även vid sådan avtalsrörelse som inletts av arbetsgivare.

**Mom II. Deltagande i
förbundsförhandlingar**

Styrelsen har rätt att oberoende av förhandlingarnas uppläggning efter särskilt beslut i LOs styrelse genom ombud delta i de anslutna förbundens avtalsförhandlingar och då framställa förslag till uppgörelse.

§ 17 Konflikter

**Mom 1. Tillstånd stridsåtgärder
Besvär avslagsbeslut**

Mom 2. Samråd och åtgärder lockout

Mom 3. Hot om stor lockout

Mom 4. Konfliktrapporter

Mom 5. Sympatiåtgärder

Mom 6. Godkännande i särskilt fall

**Mom 1. Tillstånd stridsåtgärder
Besvär avslagsbeslut**

Anslutet förbund får inte vidta strejk som omfattar mer än tre procent av förbundets medlemsantal utan styrelsens tillstånd.

Inte heller får strejk av mindre omfattning vidtas utan sådant tillstånd, om strejken kan antas medföra lockout mot mer än tre procent av förbundets medlemsantal eller mot medlemmar av andra anslutna förbund eller om strejken kan beräknas medföra permittering av medlemmar, vilka tillsammans med de av strejken direkt berörda, uppgår till mer än tre procent av förbundets medlemsantal eller också kan beräknas medföra permittering av ett betydande antal medlemmar av andra anslutna förbund.

Blockad eller bojkott i anslutning till strejk som fordrar styrelsens tillstånd eller med anledning av lockout, då ersättning utges från LO, får vidtas endast om styrelsen lämnat medgivande därtill.

Tillstånd får inte vägras om inte strejken eller därav föranledd lockout kan befaras medföra avsevärda olägenheter för andra anslutna förbund, för fackföreningsrörelsen i sin helhet eller för vitala samhällsintressen.

Med strejk avses även sympatistrejk.

Begäran om strejktillstånd ska innehålla en redogörelse för anledningen till den tänkta åtgärden.

Styrelsen ska behandla framställningen skyndsamt och om möjligt ska beslut

i ärendet vara fattat senast en vecka efter det att begäran kommit styrelsen tillhanda. Beslutet ska omedelbart delges det berörda förbundet.

Beslut, som innebär avslag av begäran om strejktillstånd, får överklagas av det berörda förbundet hos representantskapet. Senast femte dagen efter det att förbundet fått del av beslutet ska förbundet hos styrelsen hemställa om representantskapets prövning av frågan. Styrelsen ska med anledning av detta sammankalla representantskapet inom sju dagar.

Mom 2. Samråd och åtgärder lockout

Då arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation vidtar lockout mot medlemmar av till LO anslutet förbund, ska styrelsen efter samråd med vederbörande förbundsstyrelse besluta om lämpliga åtgärder.

Mom 3. Hot om stor lockout

Då arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation framställt hot om lockout av synnerligen stor omfattning, ska styrelsen, om det bedöms nödvändigt, kalla representantskapet till sammanträde för överläggning och beslut rörande åtgärder som med hänsyn till läget anses påkallade.

Mom 4. Konflikt rapporter

Det åligger anslutet förbund att efter förbundsstyrelsens beslut underrätta styrelsen om varslad strejk eller lockout och då ange berörda arbetsplatser och antal medlemmar.

Under konflikt, då LO utger ersättning, ska vederbörande förbundsstyrelse lämna styrelsen fortlöpande rapporter om konfliktläget.

Då arbetsinställelse hävts, ska genom förbundsstyrelsens försorg rapport upprättas och insändas till styrelsen.

Mom 5. Sympatiåtgärder

LOs beslutande organ kan rekommendera vissa eller samtliga anslutna förbund att vidta sympatiåtgärder i form av arbetsinställelse, blockad och bojkott i den mån dessa på grund av kollektivavtal eller av annat skäl inte är förhindrade därtill.

Mom 6. Godkännande i särskilt fall

Blockad som träffar även arbetstagare som är anslutna till annat än det blockerande förbundet får vidtas endast då det eller de förbund som ifrågavarande arbetstagare tillhör godkänt åtgärden. Vid oenighet mellan flera berörda förbund fordras godkännande av styrelsen.

§ 18 Konfliktersättning

Mom 1. *Rätt till konfliktersättning*

Mom 2. *Storlek konfliktersättning*

Mom 1. *Rätt till konfliktersättning*

Anslutet förbund har rätt att hos LOs styrelse begära konfliktersättning i de fall förbundet begärt och fått konflikttillstånd oberoende av konfliktvarslets omfattning och karaktär. Samma rätt att begära konfliktersättning gäller vid lockout men bara i de fall lockouten föranleds av en stridsåtgärd som godkänts av styrelsen.

Mom 2. *Storlek konfliktersättning*

Begäran om konfliktersättning ska behandlas och beslutas av styrelsen. Beslut kan inte överklagas.

§ 19 Konfliktbidrag

Mom 1. *Gemensam kostnadstäckning*

Karenstid

Storlek konfliktbidrag

Mom 2. *Rätt till konfliktbidrag*

Mom 3. *Överföring konfliktbidrag*

Mom 1. *Gemensam kostnadstäckning*

Karenstid

Storlek konfliktbidrag

Vid strejk och lockout i samband med gemensamma förhandlingar bärs direkta konfliktkostnader till viss del solidariskt av de i de gemensamma förhandlingarna ingående förbunden. Enskilt förbunds andel av kostnaderna beräknas efter de i de gemensamma förhandlingarna ingående förbundens betalande medlemmar.

Mom 2. *Rätt till konfliktbidrag*

Konfliktbidragets storlek uppgår till 20 procent av den faktiskt utbetalda konfliktersättningen.

Mom 3. *Överföring konfliktbidrag*

Berörda förbund redovisar antalet berättigade konfliktbidragsdagar till styrelsen efter arbetskonfliktens slut. Styrelsen beslutar om och verkställer överföring av konfliktbidragen.

§ 20 Stadgeändring

Ändring av dessa stadgar kan endast ske genom beslut som, med anledning av förslag av styrelsen eller representantskapet eller efter motion, fattats på ordinarie kongress.

13.2 Organisationsfrågor

Motionerna 13.1–13.8

13.1

LOs centrala avgift

Industrifacket Metall och Kommunalarbetareförbundet

Inledning

Det är viktigt att LO har en god finansiell ställning för att kunna planera långsiktigt och ha utrymme för oförutsedda händelser samt kunna vidta strategiskt viktiga åtgärder. Det är också viktigt att LO har en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten för att kunna genomföra en kvalitativ verksamhet.

På LO-kongressen 2008 beslutades att LOs bundna egna kapital ska värdesäkras motsvarande nivån på det egna kapitalet som fanns i räkenskaperna vid utgången av 1999. Det värdesäkrade egna kapitalet vid utgången av 2014 uppgick till 1,4 miljarder kronor. Det faktiska egna kapitalet i LO-koncernen vid slutet av 2014 var 2,2 miljarder kronor. Dessutom överstiger marknadsvärdena på fastigheter och värdepapper, efter avdrag för latent skatt, de bokförda värdena med 1,3 miljarder kronor. Det betyder i praktiken att utfallet för det egna kapitalet vid utgången av 2014 översteg målsättningen med 2,1 miljarder kronor. Det finns inget egenvärde i att öka på det egna kapitalet. Det är också viktigt att LOs samtliga resurser, inkluderat de finansiella placeringarna, används på lämpligaste sätt.

Säkerhetsmarginaler

LOs finansiella ställning bör vara så pass god att det finns stora säkerhetsmarginaler. Det innebär att LO ska kunna hantera oförutsedda händelser, så som politiska beslut, stora minskningar av LO-förbundens medlemstal och stora fall på kapitalmarknaderna. Dessutom är det viktigt att det finns ekonomiska möjligheter till strategiskt viktiga insatser som till exempel opinionsbildning och eventuella förändringar av verksamheten.

Konfliktersättning

Förutom ovan nämnda finansiella förpliktelser kan LO också komma att utbetala konfliktersättning. I enlighet med LOs stadgar § 18 mom 1–2 har anslutna förbund rätt att hos LOs styrelse begära konfliktersättning i de fall förbundet begärt och fått konflikttillstånd. Samma rätt att begära konfliktersättning gäller vid lockout, där lockouten föranletts av en stridsåtgärd som godkänts av LOs styrelse. Enligt § 19 mom 1–2 kan LO också komma att utbetala konfliktbidrag på upp till 20 procent av utbetald konfliktersättning vid strejk eller lockout i samband med förbundsgemensamma förhandlingar.

Sannolikheten att LO ska betala ut konfliktersättning i stor omfattning är låg. Vid en analys av LOs medlemsförbund framgår att så gott som samtliga 14 förbund själva har en mycket god finansiell ställning och därmed på egen hand kan hantera eventuella konflikter. Det finns dock förbund som kan komma i den situationen att de behöver ansöka om stöd från LO. Det gäller främst några av de till medlemsantalet mindre förbunden, vilket också per automatik begränsar utbetalningarnas storlek.

Nivån på det egna kapitalet

Vi tycker att nivån på LO-koncernens egna kapital vid utgången av 2014 med marginal är tillräcklig. Det finns dessutom stora säkerhetsmarginaler för att hantera oförutsedda finansiella ansträngningar. LOs styrelse bör utreda vilken nivå det framtida egna kapitalet ska ligga på. Det är också viktigt att LOs styrelse bedriver en kostnadseffektiv verksamhet som garanterar en fortsatt stark finansiell ställning i kombination med en högkvalitativ verksamhet.

Kapitalavkastning

Samtliga LOs resurser bör användas på effektivast möjliga sätt i den fackliga verksamheten, såväl personalen som de finansiella resurserna. LOs bokförda finansiella resultat de senaste åtta åren har varit god. För perioden 2007–2014 har LO-koncernen haft ett totalt bokfört finansiellt resultat på 966 miljoner kronor. Det motsvarar ett genomsnitt på 121 miljoner kronor per år. Det sammanlagda marknadsvärdet på LOs placeringstillgångar i form av fastigheter och värdepapper uppgick 2014-12-31 till 4,0 miljarder kronor. Utöver dessa tillgångar finns det också andra tillgångar av betydande värden. Dessa har inte inräknats i nedanstående avkastningsberäkningar. Det finns därför marginal i beräkningarna.

Av placeringstillgångarna på 4,0 miljarder kronor utgörs cirka 2,6 miljarder kronor av fastigheter. Totalavkastningen på fastigheter utgörs av direktavkastning och värdeökningar. Direktavkastningen kan långsiktigt beräknas uppgå till mellan 3 och 4 procent och värdeökningen till mellan 2 och 3 procent. Det innebär att enbart värdeökningen på fastigheterna kommer att värdesäkra det egna kapitalet för överblickbar tid framåt. Direktavkastningen på fastigheterna samt avkastningen på värdepapper bedöms nominellt uppgå till cirka 3 procent årligen. Efter avdrag för skatt och minoritetens andel återstår cirka 75 miljoner kronor av avkastningen, exklusive värdeökningen på fastigheterna.

Resultatutveckling

LOs nettoresultat för perioden 2007–2014 har sammantaget varit ett överskott på 347 miljoner kronor, i genomsnitt ett överskott på 43 miljoner kronor per år. Förutsatt en oförändrad LO-avgift från och med 2017, en årlig kostnadsökning de närmaste åren på 2 procent, en negativ medlemsutveckling på 2 procent, en värdeökning på fastigheterna med 2 procent, en direktavkastning på fastigheterna med 3 procent, avkastning på aktier med 5 procent samt på räntor med 1 procent, skulle LOs resultat över tid ge ett överskott på cirka 50–60 miljoner kronor årligen.

Det finns risker med att göra dessa beräkningar. Antagandet om två procents negativ medlemsutveckling får anses vara försiktigt negativt utifrån att LOs medlemsförbund de senaste åren uppvisat en bättre medlemsutveckling. Avkastningen på placeringstillgångarna beräknas till en försiktigt låg nivå, det är mer sannolikt med en något högre avkastning. Antagandena får därför anses vara medvetet ogynnsamma för den framtida resultatutvecklingen för att påvisa att det finns marginal i beräkningarna. Här ska också tilläggas att samtliga LOs tillgångar inte ingår i underlaget för avkastningsberäkningarna, vilket gör att det finns ytterligare marginal i beräkningarna. Detta sammantaget innebär att det finns ekonomiskt utrymme att behålla LOs centrala avgift på 2016 års nivå och samtidigt ha en långsiktig hållbar finansiering av verksamheten på samma nivå som tidigare.

LOs centrala medlemsavgift

LOs medlemsavgift var under perioden 1991–2008 oförändrad. På kongressen 2008 fattades beslut om att LOs avgift per medlem ska utvecklas i takt med medlemsförbundens totala avgiftsutveckling räknat per medlem. Sedan 2009 har avgiften i klass 2 ökat med 4,04 kronor, vilket motsvarar en procentuell ökning på 29,3.

LOs medlemsavgift är uppdelad i tre klasser; 1, 2 och 3. Avgiften i klass 1 understiger avgiften i klass 2 med 5 procent och avgiften i klass 3 överstiger avgiften i klass 2 med 5 procent. LOs centrala avgift för klass 2 är för 2016 beslutad till 17,84 kronor per medlem och månad. Vi anser att avgiftsmodellen, där avgiftens storlek i klass 1 understiger klass 2 med 5 procent och där avgiftens storlek i klass 3 överstiger klass 2 med 5 procent, även fortsättningsvis bör tillämpas.

Sammanfattning

LO ska ha en god finansiell ställning. Finansieringen av den löpande verksamheten ska vara långsiktigt hållbar och ge rimliga förutsättningar att bedriva en högkvalitativ verksamhet. Samtidigt finns det inte skäl att ta ut mer i avgift från medlemsförbunden än vad som är nödvändigt. Vi anser att det finns utrymme att från och med 2017 inte höja avgiften och att den framtida nivån på det egna kapitalet bör utredas av LOs styrelse.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LOs medlemsavgift enligt § 13 i nuvarande stadgar från och med 2017 maximalt får uppgå till 17,84 kronor per aktiv medlem och månad i avgiftsklass 2 samt att ge LOs styrelse i uppdrag att utreda den långsiktiga nivån på LO-koncernens egna kapital.

13.2

Förbundens medlemsavgift till LO

Elektrikerförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Målareförbundet och Seko

Vi upplever i dag att det skiljer mycket på både vilken verksamhet som bedrivs och vilken avgift som vi betalar till respektive LO-distrikt. Det anser vi vara felaktigt utifrån att den lokala verksamheten ska vara relativt jämlig över landet och präglas av den centrala verksamhetsplanen. I dag är det stor skillnad på avgiften vi betalar till distrikten då respektive distriktsårsmöte fastställer sin egen medlemsavgift. Vi ser hellre att kongressen fastställer en medlemsavgift för förbunden till LO centralt och att sedan LO centralt fördelar medel till LO-distriktens verksamhet. Med en sådan förändring skulle verksamheten styras upp och effektiviseras. Vi skulle få mer resurser till utåtriktad verksamhet och en mer jämlig lokal verksamhet för LO-medlemmar oavsett var man bor i landet.

En sådan här förändring innebär flera stadgeförändringar och framför allt i Normalstadgarna för LO-distrikten. Det kan också nämnas att vårt parti Socialdemokraterna har centraliserat sina medlemsavgifter och till exempel S-föreningar kan inte längre själva bestämma nivån på medlemsavgiften.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att förbunden och dess eventuella avdelningar betalar en gemensam avgift till LO centralt från och med januari 2017,

att medlemsavgiftens storlek och förbundets inplacering i avgiftsklass fastställs av kongressen,

att erforderliga stadgeförändringar göres samt

att under kongressperioden ge LOs styrelse i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som ska utreda förutsättningarna till att centralisera ekonomin och göra LO och alla LO-distrikten till en juridisk person.

13.3

LOs framtida roll

Handelsanställdas förbund, Industrifacket Metall och Kommunalarbetareförbundet

Inledning

LO samlar förbund med olika förutsättningar, olika utmaningar och olika medlemssammansättning. Industrifackförbunden är utsatta för internationell konkurrens, kvinnodominerade branscher drabbas av värdediskriminering, inom bygg, anläggning och transporter är risken för lönedumping påtaglig. Utmaningen för en federation är att göra verksamhet som upplevs som relevant för alla medlemsförbund, som flyttar fram positionerna inte bara för enskilda utan generellt. För att åstadkomma detta måste federationen styras på ett sätt som tar alla relevanta perspektiv i beaktande, men samtidigt har hela federationens bästa för ögonen.

Arbetslivet förändras

Arbetslivet är i ständig förändring och så är även LOs medlemsförbund. Den fackliga strukturen förändras. Antalet som är organiserade i tjänstemannaförbunden ökar, samtidigt som medlemsantalet minskar i flera av LO-förbunden. I den förändringsprocessen behöver LOs roll och organisation ses över för att bidra till att skapa ett bättre arbetsliv där inflytande, delaktighet, möjligheter till utveckling och trygghet är naturligt för alla på arbetsmarknaden.

LOs roll

LO har en stark identitet som federation. Det är angeläget att LO fortsätter att utveckla sin roll som en modern och kraftfull opinionsbildare. Det gäller att ta ytterligare steg ut på arenan för att stärka LOs position och bli en strategisk och slagkraftig opinionsbildare. Frågor kring lönebildning samt arbetsmarknads- och näringspolitik är några exempel på områden där LO kan profilera sig. Vår grunduppfattning är att LO även fortsättningsvis ska ha en samordnande roll. Däremot menar vi att det är dags att se över organisationsstrukturen. Vi anser att det kritiskt behöver granskas hur vi arbetar i dag, men huvudfokus ska ligga på att utreda hur vi ska arbeta i framtiden.

Formerna för den facklig-politiska samverkan behöver ses över utifrån hur LO ska agera som opinionsbildare. En tydligare och utvecklad roll för LO som opinionsbildare i facklig-politiska frågor skulle kunna gagna både LO och Socialdemokraterna.

Många medlemsförbund har under senare år gjort stora organisationsförändringar. Det

innebär bland annat att förbundens lokala organisation numera spänner över stora geografiska ytor. Det behöver vi ta hänsyn till när vi diskuterar LOs framtida roll i den regionala och lokala tvärfackliga verksamheten.

LOs uppdrag

LOs uppdrag är att på olika sätt jobba för ett bättre arbetsliv för medlemmarna i LO-kollektivet. Så löd inledningen på en motion från Kommunal och Handels vid förra LO-kongressen. Då handlade det bland annat om LOs identitet, uppgiften som opinionsbildare och hur LO ska arbeta med facklig-politisk samverkan. Mycket har skett under denna period men vi ser ett behov av att utreda LOs roll, uppdrag och organisation. I detta arbete ska också utredas hur beslut antagna av kongress och representantskap följs upp och verkställs inom organisationen.

Lokalt tvärfackligt arbete

Vi anser att ett lokalt tvärfackligt arbete är betydelsefullt. Där kan fackliga medlemmar träffas och tillsammans utbyta kunskap och erfarenheter och därigenom stärka den lokala fackliga verksamheten.

Det vi ibland tycker oss se är att det finns LO-distrikt och LO-fack i kommunerna som inte alltid genomför de beslut som kongress och styrelse tagit. Ett exempel på en verksamhet som bedrivs på olika sätt är skolinformation. Den senaste statistiken visar att skolinformation genomförs på cirka 8 procent av de studieförberedande programmen i gymnasieskolan.

Vi menar att denna situation är känd inom LO. Det är inte acceptabelt att ha en situation där LOs verksamhet inte bedrivs likvärdigt och inte följs upp. LOs interna organisation med anställd personal måste säkerställa att beslut genomförs både på regional och lokal nivå. Om det uppstår problem med verkställighet måste såväl berörda medlemsförbund som LO centralt informeras för att kunna agera.

Detta är en fråga där vi som medlemsförbund likväl som LO centralt självkritiskt ska granska oss själva och bli bättre. Det kan och ska givetvis finnas möjlighet för en lokalt anpassad verksamhet, men i grunden måste det säkerställas att övergripande beslut som kräver den regionala och lokala organisationens medverkan genomförs.

Starka tillsammans

För att vi ska bli så starka som möjligt krävs att vi håller samman. I ljuset av det behöver vi komma överens om vilken roll LO ska ha i framtiden. Är det så att LOs nuvarande organisation överlevt sig självt eller att förbunden blivit så självständiga att man inte anser sig kunna eller vilja släppa ansvaret i vissa frågor att skötas av LO, vare sig det handlar om central, regional eller lokal nivå?

Jämställd representation

När LO 2013 undersökte frågan i rapporten *Jämställd representation 2013. Om kvinnors och mäns inflytande och makt i LO* var 46 procent av LO-förbundens medlemmar kvinnor, men endast tre förbund hade majoritet kvinnor bland sina medlemmar. Ett förbund hade en jämn könsfördelning medan tio var mansdominerade. Något förenklat kan man säga att kvinnodominerade branscher organiseras i ett fåtal stora förbund medan mansdominerade

branscher organiseras i ett flertal mindre förbund. Detta innebär en särskild utmaning när det gäller att få en jämställd representation, som speglar förbundens medlemskår, i LOs beslutande organ. Lika viktigt är att arbeta för att mångfaldsperspektivet också avspeglar sig i de beslutande organen. Kompetens och engagemang hos den ständigt ökande andelen medlemmar med annan etnisk bakgrund än svensk måste tas till vara.

LOs styrelse

För den demokratiska legitimiteten är det angeläget att beslutande organ fungerar på ett sådant sätt att deras handlande skulle vinna gehör på en kongress. LO-styrelsen är det högsta beslutande organet mellan kongresser och representantskap. På kongressen 2012 beslutades att LOs styrelse skulle bestå av samtliga förbund. Då samtliga förbund finns representerade och har en röst vardera i styrelsen är det dock i teorin möjligt att i styrelsen vinna majoritet för en linje som aldrig hade haft majoritet på kongressen. LO-styrelsens uppgift är att se till hela LOs bästa där ledamöterna lägger av sig sitt förbundsperspektiv och intar ett övergripande tvärfackligt perspektiv. När LO-styrelsen bestod av färre ledamöter än antalet medlemsförbund var detta ansvar tydligt; ledamöterna hade att svara inför de förbund som saknade plats i styrelsen. När varje förbund nu är representerat i styrelsen finns en risk att ledamöterna uppfattar som sin roll att driva respektive förbunds linje, och att ansvaret för helheten på det viset minskar avsevärt. Vi anser att den nuvarande ordningen om att alla förbund ingår i LOs styrelse ska utredas, utvärderas och genomlysas.

Sammanfattning

Som medlemsförbund ska vi inte bara tala om vad vi inte är nöjda med, vi måste självklart också bidra med förslag till lösningar. Menar vi att det inom LO, oavsett vilken nivå vi pratar om, görs saker på fel sätt är det vår skyldighet som medlemsförbund att agera. Med denna motion vill vi beskriva de bekymmer vi ser och som vi anser bör utredas. Det vi vill utreda ska också sättas in i ett ekonomiskt perspektiv. Förbunden bidrar med stora insatser till LOs verksamhet och förväntar oss därmed en så effektiv verksamhet som möjligt för anslaget.

Vi anser att en utredning ska tillsättas som får i uppdrag att utreda och komma med förslag på hur LO ska organiseras i framtiden för att på bästa sätt bidra till att alla arbetstagare får möjlighet till inflytande, delaktighet, utveckling och trygghet i sitt arbete.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att snarast tillsätta en utredning om LOs framtida roll och uppdrag samt hur LO på alla nivåer ska organiseras

att i särskild ordning utreda och se över effekterna av beslutet från LO-kongressen 2012 avseende representationen i LOs styrelse och samtidigt se över representantskapets roll och utformning

att uppdraget att leda utredningarna upphandlas externt samt

att utredningarna ska vara klara senast den 31 december 2017.

13.4

Ett gemensamt LO-förbund i ett enat LO

Transportarbetareförbundet

LO-rapporten *Gemensamma långsiktiga mål för tre kongressperioder* beskriver ett antal mål för LO och LO-förbunden.

Rapporten är antagen av LOs styrelse och ska styra det övergripande arbetet fram till 2028.

Den bärande idén är att stärka den solidariska lönepolitiken genom, bland annat, vidgad lönenormering, full sysselsättning, minskad lönespridning, anständiga lägstalöner, ökad jämställdhet och minskad löneglidning. Därtill finns en strävan efter ett näringsliv där löneandelen av produktionens förädlingsvärde ökar.

För att ens kunna närma sig ett förverkligande av de ambitionerna krävs det förmodligen långtgående förändringar av LOs struktur och inre arbete.

I dag är LO-förbunden i praktiken för splittrade och lever med alltför olika villkor, för att kunna göra de prioriteringar och bära den ytterst långtgående solidaritet och samordning som målsättningarna ställer krav på.

Det senaste decenniet har vi snarare drivit allt längre bort från de uppsatta målen, än närmat oss dem.

Arbetsmarknaden präglas av splittring, fragmentisering och internationell konkurrens på ett helt annat sätt än tidigare. Samtidigt har LO förlorat sin position som dominerande samordnare av löneökningstakten.

Sedan Industriavtalets tillkomst har inflytandet för övriga förbund inom LO minskat markant. De fack som ingår i Industriavtalet har en officiellt reglerad skyldighet att prioritera Industriavtalet framför "andra avtal och samarbeten som parterna ingår i". Under ett stort antal avtalsförhandlingar sedan 1997, har det visat sig att den prioriteringen leder till att LOs samordningskrav närmast automatiskt devalveras och överprövas av parterna i Industriavtalet. De bestämmer löneutrymmet på arbetsmarknaden.

Det är oacceptabelt och oförenligt med de mål som LO satt upp för sitt långsiktiga arbete.

Även på andra plan är utvecklingen svårförenlig med den svenska modellen och den solidariska lönepolitiken. Stora delar av tjänstesektorn saknar kollektivavtal och inom flera branscher är låglönekonkurrensen besvärande. Det går inte längre att hävda att de rikstäckande kollektivavtalen säkrar drägliga villkor för alla som arbetar i Sverige.

Fungerande åtgärder försvåras bland annat av den höga jämnviktsarbetslösheten. Eftersom gapet mellan de arbetslösas kunskaper och arbetsgivarnas utbildningskrav är så stora, menar Konjunkturinstitutet att regeringen bör intensifiera arbetet mot löneinflation redan när arbetslösheten sjunker under 6, 7 procent. Den obalansen bidrar till att det finns en akut risk för att det utvecklas ett officiellt sanktionerat låglöneproletariat under de närmaste åren.

Risken för den felutvecklingen kräver ett högprioriterat och samordnat agerande från LOs sida.

Den sjunkande organisationsgraden bland ungdomar kan delvis förklaras av att det är komplicerat att byta mellan olika fackförbund när unga vuxna ständigt tvingas ta tillfälliga jobb i olika tjänstesektorer. De ser inget skäl att organisera sig fackligt och ta ett mer långsiktigt ansvar för villkoren på den egna arbetsplatsen, när de ändå snart måste lämna den.

Även det problemet kräver ett högprioriterat och samordnat agerande från LOs sida.

För att förverkliga de långsiktiga målen krävs det att LO utvecklar en samordning av ett helt annat slag än den vi sett prov på under åren efter millennieskiftet.

LO måste säkra en ordning där i stort sett alla arbetsplatser tillämpar gällande kollektivavtal. I enstaka fall kan problemen visa sig så svårhanterliga att det blir nödvändigt att förorda allmängiltigförklaring av avtalen i särskilt problematiska branscher.

Förändringsarbetet blir förmodligen omöjligt utan långtgående förändringar av strukturen i LO.

Svenska Transportarbetareförbundet menar att förverkligandet av de långsiktiga målen kräver att LO omvandlas från en federation till ett regelrätt fackförbund där alla de nuvarande LO-förbunden ingår.

I en sådan konstruktion kan förbunden omvandlas till yrkessektorer med rätt och skyldighet att säkra hög organisationsgrad och strikt avtalstillämpning inom sina respektive områden. Konstruktionen kommer innebära att vissa medlemsgrupper inom dagens förbund överförs till en sektor under LO paraplyet, exempelvis en LO-byggsektor, en LO-transportsektor en LO-offentlig sektor med flera.

Konstruktionen medger att alla sektorer deltar på samma villkor och kan räkna med det samlade kollektivets stöd i olika frågor, exempelvis kan sympatiåtgärder beslutas och verkställas på ett mera effektivt sätt. De orättvisor i lön som uppstår på grund av värdediskriminering torde bli enklare att hantera. Liksom arbetet med att teckna och vidmakthålla kollektivavtal. Organiseringsarbetet kommer att förenklas. Den spretiga avtalsstrukturen i förbunden kan successivt normeras och ge ett bättre skydd för anständiga lägstralöner. Fackliga gränstvister kan få fungerande lösningar. Problematiska tjänstesektorer kan räkna med ökat stöd i organiseringsarbete och avtalsteckning. Om det visar sig nödvändigt att kräva allmängiltigförklaring av enstaka kollektivavtal kan hela LO ställa sig bakom kraven. Organiseringen av unga underlättas genom att de blir medlemmar i LO och sedan kan flyttas mellan olika LO-sektorer när de byter arbetsgivare – utan att behöva krångla med olika förbund och olika a-kassor.

Vi menar att ett LO med yrkessektorer kommer att stärka alla medlemmar samt underlätta förverkligandet av de fackliga målen på flera nivåer.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tillsätter en utredning med det uttalade uppdraget att under kongressperioden utreda förutsättningarna för skapandet av ett LO-förbund samt

att om ovanstående utredning kommer fram till att det är möjligt att genomföra omstruktureringen ska arbetet med att skapa ett LO förbund vara slutfört senast 2028.

13.5

Förändring av LO-distriktens stadgar avseende styrelsens sammansättning

Transportarbetareförbundet

Vid kongressen 2012 fattades beslut om att ändra Landsorganisationen i Sveriges stadgar så att alla förbund har en ordinarie ledamot i styrelsen. I de nya stadgarna väljs en ledamot från varje medlemsförbund samt tre personliga suppleanter. Suppleanterna inträder vid ordinarie ledamots förfall. Vid ledamots avgång under kongressperioden väljer representantskapet ny ledamot. Om någon av suppleanterna valts till ordinarie ledamot, eller avgått under kongressperioden, väljs ny suppleant av representantskapet.

Kongressen beslutade också att se över inriktningen för framtida lokal och regional tvärfacklig verksamhet, bland annat genom att LO-distriktet har ansvar för att samla alla medlemsförbund i tvärfacklig verksamhet både lokalt och regionalt. Kärnverksamheten är att fackligt, och fackligt-politiskt organisera, utbilda och opinionsbilda. De lokala LO-facken ska inte längre vara egna juridiska enheter om inte LOs styrelse beviljar undantag för den regeln. Riktlinjer för kommittéer har kommit och de ska bestå av fem ledamöter som nomineras av förbunden och väljs av distriktets styrelse.

För att den gemensamma tvärfackliga verksamheten ska fungera krävs att alla förbund är med och verkställer fattade beslut. För att även på regional och lokal nivå stärka förutsättningarna för gemensamt agerande, föreslås en förändring av nuvarande stadgar för LO-distriktet. Förslaget är att alla förbund har en ordinarie plats även i LO-distriktets styrelse, samt personliga suppleanter för denne. Vi anser att det är både rimligt och önskvärt att kongressen beslutar om en följsamhet med de centrala stadgarna som beslutades på förra LO-kongressen.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO-distriktens stadgar ändras så att alla förbund inom distriktets område ges en ordinarie plats i styrelsen samt personliga suppleanter för ledamoten.

Utlåtande motionerna 13.1–13.5

13.1

att LOs medlemsavgift enligt § 13 i nuvarande stadgar från och med 2017 maximalt får uppgå till 17,84 kronor per aktiv medlem och månad i avgiftsklass 2 samt

att ge LOs styrelse i uppdrag att utreda den långsiktiga nivån på LO-koncernens egna kapital.

13.2

att förbunden och dess eventuella avdelningar betalar en gemensam avgift till LO centralt från och med januari 2017,

att medlemsavgiftens storlek och förbundets inplacering i avgiftsklass fastställs av kongressen,

att erforderliga stadgeförändringar göres samt

att under kongressperioden ge LOs styrelse i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som ska utreda förutsättningarna till att centralisera ekonomin och göra LO och alla LO-distrikten till en juridisk person.

13.3

att snarast tillsätta en utredning om LOs framtida roll och uppdrag samt hur LO på alla nivåer ska organiseras,

att i särskild ordning utreda och se över effekterna av beslutet från LO-kongressen 2012 avseende representationen i LOs styrelse och samtidigt se över representantskapets roll och utformning,

att uppdraget att leda utredningarna upphandlas externt samt

att utredningarna ska vara klara senast den 31 december 2017.

13.4

att LO tillsätter en utredning med det uttalade uppdraget att under kongressperioden utreda förutsättningarna för skapandet av ett LO-förbund samt

att om ovanstående utredning kommer fram till att det är möjligt att genomföra omstruktureringen ska arbetet med att skapa ett LO förbund vara slutfört senast 2028.

13.5

att LO-distriktens stadgar ändras så att alla förbund inom distriktens område ges en ordinarie plats i styrelsen samt personliga suppleanter för ledamoten.

LOs uppgift beskrivs i ändamålsparagrafen – ”Landsorganisationen i Sverige – LO – är en sammanslutning av fackliga arbetstagarorganisationer – förbund. LO har, såsom den gemensamma organisationen för de samverkande förbunden till uppgift att leda och samordna LOs och förbundens strävande att tillvarata arbetstagarnas intressen på arbetsmarknaden och inom näringslivet. LO ska därvid och i övrigt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati präglad av jämlikhet och en feministisk grundsyn. Uppgiften utgår från den grundläggande synen om allas lika värde och rätt”.

LOs uppgift och uppdrag är i grunden den roll som förbunden gemensamt kommer överens om att LO ska ha. Som federation utgår uppdraget från medlemmarna – förbunden.

Ständigt måste frågan om roll och uppdrag diskuteras. För att vara en relevant aktör i tiden måste alla organisationer utvecklas och förändras. Under kongressen 2012 fördes resonemang om att LO behövde

utveckla sin opinionsverkande roll och ta mer plats i samhällsdebatten. Under kongressperioden har LO bland annat stärkt sitt strategiska påverkansarbete/opinionsbildning, levererat förslag till hur Sverige kan få ner den höga arbetslösheten och därigenom satt frågan om full sysselsättning på den politiska dagordningen. Vi kan konstatera att LO syns mer, förtroendet har ökat och vi har lyckats få en bredare debatt om den ekonomiska politiken. Allt detta gör LO och dess medlemsförbund till en starkare röst vilket i slutändan leder till bättre förutsättningar att driva på och förbättra villkoren för LO-förbundens medlemmar.

Vid kongressen 2012 ändrades stadgarna så att alla förbund ges plats i LOs styrelse. Då fattades även beslutet att LO-facken i kommunerna skulle avvecklas och gå upp i LO-distrikten.

För att även fortsättningsvis vara en stark organisation, med förankring i verkligheten, krävs att uppdrag och roll kontinuerligt ses över. En förutsättning för att arbeta framgångsrikt är att förbunden och LO är överens om avgränsningen mellan våra uppgifter och om den framtida inriktningen. Eftersom förbunden förändras och även skiljer sig åt i antalet medlemmar, är det naturligt att bilden av LOs uppdrag även skiljer sig åt mellan förbunden. LO och förbundens uppdrag påverkas även av förändringar i samhället.

Det finns flera motioner som påpekar att det finns skäl att göra en översyn av LOs uppdrag, roll, ekonomi och organisation.

De områden som berörs i motionerna är LOs framtida roll och uppdrag, distriktens roll som egna juridiska personer och dess styrelser sammansättning, utredning om ett LO-förbund, medlemsavgiften till LO centralt och regionalt, LOs ekonomiska ställning på lång sikt samt en utvärdering angående nuvarande förbundsrepresentation i LOs styrelse.

Alla dessa frågor är kopplade till varandra och bör ses i ett sammanhang.

Styrelsen föreslår därför, kongressen besluta om att ge LOs styrelse i uppdrag att tillsätta en utredning. Den bör behandla:

- LOs roll och uppgift i framtiden. Avgränsningen mellan LO och förbunden.
- Utvärdera den förändring som skedde på förra kongressen angående sammansättningen av LOs styrelse.
- Hur ska verksamheten regionalt organiseras? Ska LO-distrikten även i fortsättningen vara egna juridiska personer och ha möjlighet att ta ut olika medlemsavgifter. Ska alla förbund vara representerade i distriktsstyrelserna.
- Medlemsavgiftens konstruktion och nivå till LO centralt men även regionalt.
- Nivån på det egna kapitalet.

LOs styrelse får i uppdrag att närmare fastställa utredningsdirektiv med angiven tidsplan. Det finns skäl för att delar av arbetet bör ske genom att anlita extern expertis. Omfattningen av detta bör LOs styrelse besluta om.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motionerna 13.1 andra att-satsen, 13.3 första och andra att-satsen samt

att anse motionerna 13.1 första att-satsen, 13.2, 13.3 tredje och fjärde att-satsen, 13.4 och 13.5 besvarade.

13.6

Motverka att Sverigedemokraterna äter sig ännu längre in i arbetarleden och fackföreningsrörelsen

Kommunalarbetareförbundet avd Stockholms län

Hur hamnade vi här och vad gör vi nu? Handlingsprogram för att motverka att Sverigedemokraterna äter sig ännu längre in i arbetarleden och fackföreningsrörelsen.

Sverigedemokraterna går fortsatt stadigt fram i mätningarna och man kan med säkerhet konstatera att SD i dag har starkare stöd inom LOs yrkesområden än Socialdemokraterna.

Vad Jimmy Åkesson och Sverigedemokraterna vill är att etablera bilden av ett samhälle i kris. Ett lamslaget Sverige styrt av korrupta, viljelösa politiker som driver landet mot kaos och konkurs. Bilden man skapar är den av en invandrar-tsunami som väller över våra gränser, främlingar med ohanterliga problem vi inte har råd med och som framför allt inte är våra. Skamlöst förenklar man frågor med komplicerade orsakssamband. Frågor som handlar om ekonomisk politik, arbetslöshet, utbildningsmöjligheter, trygghetssystem, EU, FN, krig och fattigdom. SD är inte heller så noga med källor, statistik eller sanningshalten, det viktiga är att det passar in i bilden, i ideologin. Likt alla populister och alarmister basunerar man ut att ödestimmen är slagen om ingenting görs, och man vill utlysa folkomröstning om invandring och förbjuda tiggeri – man vill kort sagt blanda bort korten. Hur skingrar vi SDs rökridå?

Hur ska vi i fackföreningarna agera för att rikta udden åt rätt håll? Hur ska vi få, inte bara våra medlemmar, utan även andra som borde kunna se de verkliga problemen, att engagera sig i mer än enstaka upprop? Hur ska vi på ett för alla tydligt sätt ta itu med bakomliggande orsaker till rädsla och oro inför framtiden?

Vi menar att det behövs en sammanhållande kraft för att stävja utvecklingen och vrida den åt rätt håll.

Vi vill att LO tar fram ett handlingsprogram för att stävja att Sverigedemokraterna breder ut sig inom arbetarleden och bland LO-förbundens medlemmar och förtroendevalda. En uppgift blir att kartlägga, samla information från forskning och statistik, kommun och landstingsfullmäktige i hela landet, i organisationer och i människors vardag. En annan uppgift är att fråga och syna. Vad vill SD? Vad är deras ideologi och vilket samhälle vill de ha? Hur ser förslagen ut? Vad och vilka ställer de sig bakom i riksdag, kommun och landsting? Hur sköter de sina uppdrag? Hur ser politiken ut i sin helhet?

Vi vill att LO verkar för att en expertgrupp bildas som samlar in data och gör upp strategier, en sambandscentral inom ramen för LOs resurser. Till denna grupp bör forskare inom flera områden knytas till exempel ekonomer, sociologer, idéhistoriker, beteendevetare, experter på integration, invandring, högerpopulism och främlingsfientlighet.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tar fram ett handlingsprogram för att stävja att Sverigedemokraterna breder ut sig inom arbetarleden och bland LO-förbundens medlemmar och förtroendevalda samt att LO verkar för att en expertgrupp bildas som samlar in data och gör upp strategier, en sambandscentral inom ramen för LOs resurser.

Utlåtande motion 13.6

13.6

att LO tar fram ett handlingsprogram för att stävja att Sverigedemokraterna breder ut sig inom arbetarleden och bland LO-förbundens medlemmar och förtroendevalda samt

att LO verkar för att en expertgrupp bildas som samlar in data och gör upp strategier, en sambandscentral inom ramen för LOs resurser.

LO och förbundens värdegrund vilar på allas lika värde och rätt. Försvaret av demokratin, jämlikhet, full samsättning och ordning och reda på arbetsmarknaden är huvudfrågor för LO, vilket gör kampen mot rasism och diskriminering extra viktig. Alliansregeringen lämnade ett Sverige där samhällskontraktet i stora delar var brutet och där revorna i den sociala tryggheten blev enorma, och de gjorde det med aktivt och medvetet bistånd av det högerextrema och högerpopulistiska SD. Mest drabbade av denna förödande politik var LO-förbundens medlemmar.

Hela arbetarrörelsen måste stå upp emot mot rasism, övrig diskriminering och högerextremism. Det förbundsgemensamma arbetet inom ramen för Alla kan göra något handlar om många saker; att ta samtalet om vår värdegrund och vår politik och att utbilda handledare, förtroendevalda och anställda i dessa frågor. Vi kan aldrig vara tysta när rasistiska frågor och synpunkter kommer upp, när vi ser att folk diskrimineras eller på andra sätt far illa. Solidaritet är att bry sig om varandra och ställa upp för varandra. Det fackliga löftet innebär att vi håller ihop mot en gemensam motpart och ingen ska lämnas utanför.

Många medlemmar är rädda och besvikna, de känner sig osedda, ohörda och många gånger marginaliserade. Rädda människor blir ofta offer för rasistiska partier som alltid skiljer på människor och alltid pekar ut syndabockar. Andra människor är inte bara rädda och besvikna, de är förbannade och tycker inte att de som representerar dem ställer upp för dem. De är många gånger mot etablissemangen och uppfattar att arbetarrörelsen är en del av det. Många medlemmar genomskådar inte SDs politik, ser inte att det partiet för en fientlig politik mot arbetare och deras villkor.

Motionären vill att LO tar fram ett handlingsprogram som ett sätt att stävja SD. Det är ett arbete som redan påbörjats. LO har tagit fram en rad kampanjfilmer som bland annat visar hur SDs politik ser ut på flera områden och vi har också visat hur SD lagt en lång rad arbetarfientliga förslag och också hur de stött förslag från högern som syftar att försämra LO-förbundens medlemmars villkor och vardag. LO har sedan hösten 2015 en analys- och strategigrupp tillsammans med förbunden som arbetar med dessa frågor.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.6 första att-satsen samt

att anse motion 13.6 andra att-satsen besvarad.

13.7

För ett jämställt Sverige

Industrifacket Metall avd 15 Stockholms län

LO-förbunden har under många år arbetat med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, och Sverige är ett av de mest jämställda länderna i världen. Trots detta lever vi fortfarande i ett samhälle där kvinnor diskrimineras i arbetslivet och i samhället i övrigt. Kvinnor har sämre villkor än män på många områden i arbetslivet och i samhället. Som kvinna blir du alltid påmind om att kön gör skillnad.

I Sverige har vi en extremt könsuppdelad arbetsmarknad, vilket märks när vi tittar på LO-förbunden. Vi pratar om kvinnodominerade förbund och mansdominerade förbund, kvinnodominerade yrken och mansdominerade yrken. Arbetsvillkoren för kvinnor och män skiljer sig fortfarande väsentligt åt. Exempel på detta är lön, arbetskläder, rätten till heltid med mera.

Även om vi tar kliv framåt för ett jämställt samhälle går det alldeles för långsamt. Med den förändringstakt vi har i dag får vi vänta i många årtionden innan vi når ett jämställt arbetsliv och där arbetsvillkoren är jämställda. Detta är inte acceptabelt. Vi måste öka takten. LO och förbunden måste i högre grad än i dag driva på i denna fråga. Det är dags att gå från ord till handling.

LO och förbunden behöver arbeta systematiskt med värderingar hos förtroendevalda och anställda när det gäller jämställdhet. LO behöver jobba ännu hårdare och med fler verktyg för att förändra den systematiska diskriminering som kvinnor utsätts för. Ur ett medlemsperspektiv kommer det att ta lång tid innan mäns och kvinnors villkor i arbetslivet är jämställda.

Det är dags för LO och dess förbund att både internt och genom politiken arbeta för ett mer jämställt samhälle.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO driver jämställdhetsfrågan på ett politiskt plan samt

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO tillskansar sig djup kunskap i ämnet, så man kan stötta medlemsförbunden i detta arbete.

Utlåtande motion 13.7

13.7

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO driver jämställdhetsfrågan på ett politiskt plan samt
att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO tillskansar sig djup kunskap i ämnet, så man kan stötta medlemsförbunden i detta arbete.

Motionären belyser LOs historiskt viktiga roll för att både på ett politiskt och ett fackligt plan ha drivit jämställdhetspolitiska frågor och varit en central aktör för att skapa bättre förutsättningar för både kvinnor och män i arbetaryrken att vara ekonomiskt självständiga och att kunna kombinera arbetsliv och familj. Förutom att inom ramen för avtalsförhandlingar ha drivit på frågor om likalön, rätt till heltid och minskade löneskillnader mellan mans- och kvinnodominerade yrken, har LOs politiskt inriktade arbete för utbyggd barnomsorg och en jämställd föräldraförsäkring varit betydelsefull för att skapa sociala förutsättningar för jämställdhet.

Det är dock helt riktigt att vi inte ännu nått målet om jämställda villkor för män och kvinnor. I vissa avseenden går utvecklingen bakåt. LO-styrelsen delar motionärens uppfattning om att LO ska vara en kraftfull aktör för att driva på utvecklingen mot ökad jämställdhet.

LO har sedan 1990 tydligt tagit ställning för att arbetares villkor inte enbart kan ses som en klassfråga utan måste ses som ett samspel mellan bland annat klass och kön. Sedan 2012 är LO enligt sina stadgar en feministisk organisation. Det förpliktigar.

På ett politiskt plan ska LO söka påverka i alla de sakfrågor som rör villkoren för LO-förbundens medlemmar ur ett klass- och könsperspektiv. Till det politiska påverkansarbetet för att öka jämställdheten hör också att bilda opinion kring de frågor som berör LO-förbundens medlemmar. Ett exempel är den återkommande rapporten Sveriges Jämställdhetsbarometer som belyser arbetares och tjänstemäns villkor ur ett könsperspektiv.

Jämställdhetsperspektivet ska även drivas med kraft inom de områden där LO samordnar förbunden, förhandlar eller samverkar med arbetsgivarsidan. I LOs program *Gemensamma långsiktiga mål för tre avtalsperioder* finns mål i fråga om bland annat anställningsformer, löner och arbetstider som kommer att vara avgörande för att uppnå jämställdhet på arbetsmarknaden och i arbetslivet.

För att kunna vara ett stöd till förbunden håller LO-styrelsen med om att det krävs att det finns såväl en god sak som metodkunskap om hur man analyserar och driver en facklig jämställdhetspolitik, vare sig det gäller internt, organisatoriskt, politiskt eller i förhandlingar.

I LO-styrelsens handlingsprogram *Jämställd representation* fastställs att LO-styrelsen har i uppdrag att tillsammans med LO-kansliet ta fram former för att följa och stötta förbundens arbete med jämställdhet inom sina respektive områden. Det sker i dag bland annat genom utbildningar inom ramen för temat Facklig feminism. I fackliga studier behöver feminism inkluderas ytterligare i den löpande verksamheten. Detta arbete ska intensifieras.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar
att bifalla motion 13.7.

13.8

Sympatiåtgärder i sociala medier

Handelsanställdas förbund avd II Örebro

Sociala medier är fackets vapen i arbetsmarknadskonflikter.

De senaste åren har fackligt engagemang i sociala medier lett till ett antal mycket viktiga segrar i opinionsbildningen. Arbetsgivarorganisationer och företag som systematiskt utnyttjat negativa kampanjer för att motarbeta facket har genomskådats. Genom att fånga upp och sprida engagemanget vidare har facket lyckats peka på orättvisor och dra fram dessa kampanjer i ljuset. Den här utvecklingen visar också vägen inför framtiden och på möjligheter för LO att ytterligare stärka sin röst.

Det viktiga för LO att ta fasta på är att mot dessa metoder står människors genuina engagemang. Sociala medier är som gjorda för att sprida just det engagemanget. Tillsammans kan vi som är engagerade och står på löntagarnas sida få en större möjlighet att sätta agendan. Klimatet och förhållningssättet har hårdnat väsentligt den senaste tiden från att ha varit en och annan kritisk kommentar till rena angrepp och attacker på förbundens sociala mediersidor. Ett exempel är hur välorganiserade vissa personer är som går in och misskrediterar samt nedgraderar vissa sidor. Vi måste hålla ihop kring detta. Blir ett förbund angripet på sociala media så ska det vidtas sympatiåtgärder i form av mobilisering från LO och alla dess förbund.

Angrepp på det fackliga löftet och våra grundläggande värderingar är något vi aldrig kan acceptera.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska verka för organisering av sympatiåtgärder i sociala medier

att LO ska verka för att relevant utbildning i sociala medier tas fram till förtroendevalda och anställda (behandlas under dagordningspunkten 13.4) samt

att LO ska verka för att med kraft driva opinion på sociala medier.

Utlåtande motion 13.8 första samt tredje att-satsen

13.8 första och tredje att-satsen

att LO ska verka för organisering av sympatiåtgärder i sociala medier

att LO ska verka för att med kraft driva opinion på sociala medier.

LOs styrelse delar motionärens uppfattning att sociala medier är en viktig arena och ett viktigt verktyg för facklig opinionsbildning. Att kanalisera fackligt engagemang på nätet är även en viktig åtgärd i händelse av konflikt. Samtliga förbund besitter en rad officiella konton i sociala medier som kan nyttjas för sympatiåtgärder. Detta gäller även LOs officiella kanaler. Exakt hur sådana sympatiåtgärder ska se ut kan variera från fall till fall.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.8 tredje att-satsen.

att anse motion 13.8 första att-satsen besvarad.

13.3 Organisering

Motionerna 13.9–13.19

13.9

Nya organiseringar

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Fortsätter utvecklingen i samma bana som den gjort de senaste decennierna kommer antalet fast anställda sjunka och fler på arbetsmarknaden kommer till exempel tillhöra bemanningsföretag eller ha F-skatt men i praktiken jobba som anställda fast utan trygghetsystemen.

Vi fackliga organisationer måste kunna organisera arbetstagare också i morgon och behöver ha klart för oss för hur vi hanterar det.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO initierar och för dialog med alla 14 LO förbund om hur organisering av olika arbetstagargrupper bäst ska gå till samt

att LO till nästa kongress kan presentera ett förbundsgemensamt förslag om framtidens organisering av arbetstagare.

13.10

Avskaffa bemanningsföretagen

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Byggnads medlemmar vet mycket väl hur det är att leva med ständig prispress, försämrade arbetsvillkor och otrygga anställningar. Vår kollektiva styrka slås sönder av bemanningsföretag, det blir svårare att kämpa för bättre arbetsvillkor och löner. Byggnadsarbetarna får betala ett högt pris med livet som insats. Utan anställningstrygghet så blir det svårare att försvara en bra arbetsmiljö.

Våra erfarenheter kommer utifrån vår vardag som byggnadsarbetare, men våra fackliga kamrater inom alla LOs förbund vittnar om att samma katastrofala situation råder inom deras avtalsområden.

Företeelsen med inhyrd personal slår sönder lagarbete. Solidariteten hotas, arbetare ställs mot arbetare. Det utvecklas a-lag och b-lag. Vi har till och med c-lag på arbetsmarknaden. Systemet leder till att arbetsgivarna kan tysta anställda och fackligt aktiva, som använder sig av sin rättighet att lyfta fram missförhållanden. Att vi vill avskaffa systemet med bemanningsföretag innebär inte att vi ska sluta försvara dem som arbetar på dessa uthyrningsföretag. Det är än viktigare att vi organiserar dem, att vi solidariserar oss med dem och kämpar för deras villkor.

Det är svårt att stoppa försämringar för arbetstagarna när en del av arbetskraften är daglönare och kan tvingas gå från arbetet utan varsel och utan egentliga förhandlingar. Utan anställningstrygghet så är arbetarklassen svagare helt enkelt. Det är rent ohederligt att acceptera ett sådant system, där arbetstagarna ska vara ett gummiband för marknadens konjunkturer. Ett gummiband som sträcks ut tills det brister för arbetarkollektivet.

Bemanningsföretag är en av de stora orsakerna till att den svenska fackföreningsrörelsen pressas tillbaka och att villkoren på svenska arbetsplatser har försämrats kraftigt.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att fortsätta att organisera arbetstagarna på bemanningsföretagen så länge företagen finns kvar.

Utlåtande motionerna 13.9–13.10

13.9

att LO initierar och för dialog med alla 14 LO förbund om hur organisering av olika arbetstagargrupper bäst ska gå till samt

att LO till nästa kongress kan presentera ett förbundsgemensamt förslag om framtidens organisering av arbetstagare.

13.10

att fortsätta att organisera arbetstagarna på bemanningsföretagen så länge företagen finns kvar.

LOs styrelse beslutade våren 2006 att prioritera och arbeta med att höja organisationsgraden för arbetare i Sverige. Handlingsplaner har tagits fram och beslutats på flera av LOs representantskap. Frågor om högre organisationsgrad, organisering och medlemsvärning behandlades både på LO-kongressen 2008 och 2012. De senaste tio åren har LO och förbunden haft flertalet olika forum och beslutsmässiga grupper för dessa frågor på både central och regional nivå. Utvecklingen och kunskapen om organisering och medlemsvärning i de fackliga organisationerna har ökat radikalt under det senaste decenniet. Men det räcker inte. Vi måste vara uthålliga och kreativa även i detta arbete.

Om facket har förändrats en del under 2000-talet har arbetsmarknaden genomgått en ännu större förändring. En förändring som byggt på kapitalistiska och liberala värderingar där arbetstagarbegreppet blivit alltmer diffust, där den anställde ska stå i ständigt ”stand by-läge” och vara tillgänglig för den så kallade marknadens behov. Det kommer innebära flera och tuffa utmaningar för de fackliga organisationerna när det gäller att organisera arbetstagare i framtiden. Detta viktiga arbete för LO och dess 14 förbund måste fortsätta och intensifieras direkt efter LO-kongressen. Under kongressperioden bör vi även förbundsgemensamt jobba ihop och utveckla strategier, förslag på hur framtidens viktiga arbete med organisering av arbetstagare ska bedrivas och resultatet kan med fördel presenteras i en rapport på LOs kongress 2020.

Att organisera och värva flera medlemmar till facket inom bemanningsbranschen har hela tiden varit ett prioriterat område både för LOs arbete med högre organisationsgrad och i de flesta förbundsvärvarprojekten. Det har gjorts en del regionala försök till samarbetsprojekt och gemensamt informationsmaterial. Men generellt har detta svåra arbete tyvärr inte gett några större medlemsökningar och organisationsgraden minskar inom bemanningsbranschen. Detta område och liknande, exempelvis falska f-skattare, bör prioriteras och finnas med i den i motion 13.9 föreslagna rapporten som ska presenteras på LO-kongressen 2020.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.9 samt

att anse motion 13.10 besvarad.

13.11

Ett gemensamt fackligt medlemskap

Handelsanställdas förbund avd 4 Kristianstad

Det behöver bli enklare att komma i kontakt med facket! Många som i dag kommer ut i arbetslivet har mycket dålig kunskap om facket och än mindre vetskap om vilket förbund man ska tillhöra.

Detta bidrar säkerligen till att man dröjer med att gå med i facket. Därmed missar man både tryggheten och senarelägger sitt inträde i a-kassan. Som vi vet så är det en grundsten för den trygghet som man kan behöva för att komma igång i livet.

Ett sätt kan vara någon form av LO-medlemskap som inträdesmöjlighet i facket som så snart som möjligt omformas till en förbundstillhörighet. Vilsenhet får inte vara anledning till att det fackliga medlemskapet skjuts på framtiden.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO utreder möjligheten att kunna administrera och ansvara för ett gemensamt första års medlemskap som inträdesmöjlighet till facket.

13.12

LO medlemskap

Pappersindustriarbetareförbundet avd 68 Hallstavik

Allt fler unga människor som kommer ut i arbetslivet väljer att stå utanför det fackliga medlemskapet.

En hög organisationsgrad är en förutsättning för att facket ska vara starkt både inåt och utåt. En fackförening med ett högt medlemstal åtnjuter både respekt och trovärdighet hos motparten, men också i samhället i övrigt.

Endast cirka 50 procent av arbetarna i åldern 16–24 år är med i facket och siffran har minskat drastiskt under det senaste decenniet. I Stockholmsområdet är situationen än värre.

En vanlig orsak till att unga inte går med kan vara att de överhuvudtaget inte fått frågan om medlemskap, eller att de ständigt hoppar mellan olika anställningar och anställningsförhållanden. En annan orsak kan vara att man upplever det som svårt att gå med och att veta vilket fack man ska gå med i, när man ständigt byter arbetsgivare och bransch.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO inför ett medlemskap i LO för personer utan tillsvidareanställningar.

13.13

Ett EU-gemensamt fackligt medlemskap

Handelsanställdas förbund avd 4 Kristianstad

Den i dag växande globala arbetsmarknaden och den ökande rörligheten inom EU ställer också krav på trygghet och säkerhet var man än befinner sig. Ett fackligt medlemskap ska ge den tryggheten men som det är i dag finns det små möjligheter att få hjälp även om man har ett fackligt medlemskap i sitt hemland. Oavsett vilket EU-land man kommer från skulle

respektive förbund kunna behandla och hjälpa en medlem på likvärdigt sätt om det finns gränsöverskridande medlemskap.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LOs styrelse utreder möjligheten till ett gemensamt internationellt fackligt medlemskap inom EU för respektive förbund.

Utlåtande motionerna 13.11–13.13

13.11

att LO utreder möjligheten att kunna administrera och ansvara för ett gemensamt första års medlemskap som inträdesmöjlighet till facket.

13.12

att LO inför ett medlemskap i LO för personer utan tillsvidareanställningar.

13.13

att LOs styrelse utreder möjligheten till ett gemensamt internationellt fackligt medlemskap inom EU för respektive förbund.

Motion 13.11 tar upp den viktiga frågan om att enklare komma i kontakt med facket. Många som i dag kommer ut i arbetslivet har mycket dålig kunskap om facket och än mindre vetskap om vilket förbund man ska tillhöra. Att kunskapen är låg om arbetsmarknaden för de som ska ta sitt första kliv ut i arbetslivet är ett stort problem. En del av ansvaret ligger på samhället och skolan som inte förmår medborgare att stå bättre rustade när de ska ut på arbetsmarknaden. Det är också ett ansvar för svensk fackföreningsrörelse och ett misslyckande, att vi inte tillräckligt nått ut med skolinformation och annan facklig information. Grunden för fackligt arbete och organisering är på arbetsplatsen. Ett LO-medlemskap det första året i facket riskerar bland annat att den fackliga kontakten med arbetsplatsen åsidosätts. Dessutom går detta mot vårt fackliga sätt att organisera oss. LO är ingen fackförening som organiserar arbetare på arbetsplatsen, LO är en federation av 14 förbund, där förbunden utgör basen och organiserar sig utifrån industriförbundsprincipen (efter 2012-års LO kongress förbundsprincipen).

På grund av den organisationsstruktur vi har i dag är det svårt, att som motion 13.12 föreslår, bara organisera visstidsanställda direkt i LO. Vi i facket ska behandla alla medlemmar lika. Risken är stor att detta skulle upplevas som att medlemmar delas upp i ett a- och b-lag utifrån anställningsform. Samtidigt vet vi att det är svårare att värva vissa grupper än andra till facket. Därför är det viktigt att man inom respektive förbund men också förbundsgemensamt jobbar fram strategier och verktyg riktade till olika specifika medlemsgrupper. Inför LO-kongressen 2012 beslöt LO-förbunden att de, vart och ett, skulle se över sina medlemskap för att bättre kunna anpassas till dem som har en svag anknytning till arbetsmarknaden.

Redan 1999 tog Europafacken beslut om att se över ett europeiskt fackligt medlemskap. Liknande beslut togs på LO-kongressen 2004. Den efterföljande utredningen *Facklig medlem utan gränser* visade då på

svårigheterna att få med alla fackförbund i Europa, vad som ska vara innehållet i ett sådant medlemskap och vad som är bindande för varje facklig organisation med ett europeiskt medlemskap.

LOs styrelse är positiv till ett gränslöst fackligt medlemskap i Europa som motionen 13.13 beskriver och anser att frågan har utretts på hemmaplan. Nu är det de europeiska centrala federationerna som måste komma överens och därefter måste Europafackets medlemmar vara eniga. Fram tills dessa uppmanar LO-styrelsen förbunden att samarbeta med systerorganisationerna i andra länder om information och att hjälpa medlemmar som jobbar över gränserna i ett annat land än där de har sitt medlemskap.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.13 besvarad samt

att avslå motionerna 13.11 och 13.12.

13.14

Överflyttning av medlemskap till nytt förbund

GS avd 14 Mellannorrland

När en medlem byter bransch och ska byta förbund, så upplever medlemmen att det är krångligt att ringa till förbundet och begära övergång, det finns också en rädsla att tappa obruten medlemstid.

Samtliga förbund har i dag en skrivning på sina inträdesansökningar om man vill ha hjälp att byta a-kassa genom att kryssa i en ruta och ge förbundet fullmakt att begära utträde ur nuvarande a-kassa just för att det inte ska bli något glapp i medlemstiden. A-kassan går sedan in i SO-registret och hämtar hem medlemmen och skickar ut ett brev som ska skrivas under för att bekräfta övergången.

Vi skulle önska att det gällde detsamma för medlemskapet i förbunden. Vi tror att det därigenom blir lättare att få medlemmar att vara rätt organiserade. Systemet finns redan där man scannar in medlemsansökningarna och där samtliga förbund har access till denna, det måste vara enkelt att bara genom att tillföra en ruta på inträdesansökan om hjälp att byta förbund.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tar beslut om att överflyttning av medlemskap ska hanteras på samma sätt som hjälp att byta a-kassa.

13.15

Byte av medlemskap inom LO förbunden

Handelsanställdas förbund avd 1 Malmö

I dag har vi en rörlig arbetsmarknad som gör att det måste finnas enkla tekniska lösningar när man ska byta fackförbund då man har fått annat arbete. Som det är i dag upplever våra medlemmar att det är mycket problematiskt och att det tar för lång tid vid övergång till annat förbund. Då avstår man alltför ofta.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska verka för att gemensamma enkla tekniska lösningar utformas så att man på enkelt sätt kan göra en övergång till annat förbund än det man tillhör.

13.16

Förenkla övergångar inom LO

Handelsanställdas förbund avd 29 Umeå

I dag är det 14 förbund som håller ihop och bildar LO. Varje förbund är suverän när det kommer till organisering, medlemsvärvning och kollektivavtalstäckning. När vi värvar medlemmar upptäcker vi att man är felorganiserad och att medlemmen skulle behöva byta fackförbund. Dessa medlemmar har förstått meningen med det fackliga löftet och idén med att vara fackligt ansluten. Det finns dock ett problem med att det är olika regler för olika LO-förbund vad gäller utträde och övergång. Här måste vi fundera på hur vi kan förbättra samarbetet mellan LO-förbunden och underlätta för medlemmar att tillhöra det fackförbund vars bransch man faktiskt arbetar inom.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO-förbunden gemensamt ska se över möjligheten till att förenkla övergångar mellan fackförbunden.

Utlåtande motionerna 13.14–13.16

13.14

att LO tar beslut om att överflyttning av medlemskap ska hanteras på samma sätt som hjälp att byta a-kassa.

13.15

att LO ska verka för att gemensamma enkla tekniska lösningar utformas så att man på enkelt sätt kan göra en övergång till annat förbund än det man tillhör.

13.16

att LO-förbunden gemensamt ska se över möjligheten till att förenkla övergångar mellan fackförbunden.

På LO-kongressen 2008 togs beslut om att underlätta övergångar mellan förbunden. Den arbetsgrupp som tillsattes kom fram till att LO ska ansvara för en databas dit förbunden lämnar medlemmar som har begärt övergång till annat förbund. Här hämtar förbundet information om den nya medlemmen och tar kontakt innan denne skrivs in i sitt nya förbund. I dag kan man se vissa brister med databasen, och i tekniken, som halkat efter. Planen är att ta ett nytt tag, tillsammans med alla förbund, om vad som behöver utvecklas när det gäller övergångsdatabasen. LOs styrelse är övertygad om att tiden, när det ena förbundet skickar en pappersblankett till det andra förbundet, är förbi.

Motionerna 13.14–13.16 pekar på det krångliga i att byta medlemskap mellan förbunden. Varje enskilt förbund är suveränt att bestämma hur man ska administrera sina medlemskap. Det går att se att det i dag skiljer sig åt en hel del, inte minst om förbunden hanterar ärendena på regional eller central nivå. Att innehållet i medlemskapet skiljer sig åt mellan olika förbund underlättar inte heller övergångar. Detta är något förbunden bestämmer helt själva via sina stadgar. LO kan, och har, lyft frågan om gemensamma diskussioner inom dessa områden.

Att överflyttning av medlemskap ska hanteras på samma sätt som hjälp att byta a-kassa har visat sig svårt, krångligt och inte konstruktivt. Ett av problemen är att förbunden har valt olika regler när det gäller om a-kassan ska vara en naturlig del av medlemskapet eller om det är ett separat medlemskap. A-kassan använder sig av fullmakter som skulle gå emot flera av förbundens stadgar och rutiner när medlem har begärt övergång. I arbetet med övergångsdatabasen bestämdes tidigt att inte ha med a-kassemedlemskap.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motionerna 13.15 och 13.16 samt

att avslå motion 13.14.

13.17

Organisera Arlanda – Sveriges största arbetsplats

Transportarbetareförbundet

Arlanda har i dagsläget uppskattningsvis 20 000 anställda fördelade på 600 företag. Flygplatsen har uppemot 23 miljoner passagerare årligen och Swedavia har en vision att inom 20 år ha 50 000 anställda på Arlanda. Arlanda är navet i Sverige för export och import via flygfrakten och av största vikt för svensk samhällsekonomi och dess utveckling. LOs verksamma förbund i direkt anslutning till Arlanda är Transport, Handels, HRF, Fastighets och Seko. Utöver dessa tillkommer Byggnads, Målarna, IF Metall, Elektrikerna och Kommunal i nära anslutning till flygplatsen. Målet för LO och dess medlemsförbund kan inte vara något annat än att med gemensamma krafter bygga en aktiv, varaktig och medveten lokal tvärfacklig verksamhet på Arlanda.

LO har tidigare gjort insatser för att få igång facklig verksamhet på Arlanda. De har tyvärr, trots goda ansatser, inte nått ut till den lokala arbetsplatsverksamheten.

Det är därför viktigt att kommande organiseringsarbete bygger på att stötta lokal tvärfacklig aktivitet som t ex gemensam utbildning som strävar till att hitta fler fackliga ledare på arbetsplatserna och på sikt få en aktiv och fungerande klubbverksamhet.

Det är absolut nödvändigt för vår framtida kraft i fackföreningsrörelsen att vi organiserar arbetsplatserna som är kopplade till Arlanda för att kunna ta tillvara på vår inneboende gemensamma styrka i kampen för bättre villkor, i dag och i morgon.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO initierar ett förbundsgemensamt arbete för att utreda de gemensamma behov och utmaningar som finns kring att organisera Arlanda samt

att LO därefter avsätter erforderliga medel som krävs för att lyckas med ett lokalt tvärfackligt organiseringsarbete på Arlanda.

Utlåtande motion 13.17

13.17

att LO initierar ett förbundsgemensamt arbete för att utreda de gemensamma behov och utmaningar som finns kring att organisera Arlanda samt

att LO därefter avsätter erforderliga medel som krävs för att lyckas med ett lokalt tvärfackligt organiseringsarbete på Arlanda.

Facklig samverkan över förbundsgränserna är väldigt viktigt i organiseringsarbetet. En förutsättning är att alla förbunden är med och är delaktiga. Fördelarna med samarbete på de riktiga stora arbetsplatserna i landet är flera. Exempel på stora arbetsplatser är Arlanda, som motion 13.17 handlar om, Landvetter och andra större flygplatser, Mall of Scandinavia och andra stora köpcenter utanför tätorter. Utbildningar, erfarenhetsutbyte, gemensamma uppsökerier och lokaler med bättre öppettider är några verksamheter och aktiviteter som skulle kunna bli bättre med en förbundsgemensam samordning. LO-distrikten har redan i dag till uppgift att samordna organiseringsarbetet regionalt. Detta kan endast ske under förutsättning att förbundsavdelningarna gemensamt bestämmer vad man vill göra för satsningar tillsammans.

När det gäller finansiering av förbundsgemensam verksamhet på arbetsplatserna är det något som i huvudsak ska delas av de förbund som ingår.

Förbundsavdelningarna i Stockholm har tidigare varit pådrivande för att LO-distriktet ska samordna en gemensam facklig mötesplats på Arlanda. Det var bland annat en del av den så kallade storstadssatsningen i början av 2000-talet. Till och från har det funnits en gemensam facklig expedition med bland annat en försäkringsrådgivare och möjlighet till facklig information. Ambitionen var också att kunna hålla tvärfackliga utbildningar i samarbete med ABF. Satsningarna har tyvärr brustit på att förbundsavdelningar från början har gått med i, för att sedan hoppa av, det gemensamma projektet. Det har varit stort fokus på lokalfrågan och fördelning av kostnaderna. I och med det har det varit svårt att ha ett långsiktigt arbete.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.17 första att-satsen besvarad samt

att avslå motion 13.17 andra att-satsen.

13.18

Prioritera vår gemensamma skolinformationsverksamhet

Handelsanställdas förbund

LOs tvärfackliga skolinformationsverksamhet är av stor vikt för att bygga facklig medvetenhet och förebygga att unga arbetstagare får problem i arbetslivet. På lång sikt är verksamheten helt nödvändig för att organisera fler unga och stärka arbetarrörelsen.

LO-förbunden har i uppgift att genomföra fackliga skolinformationer på direkt branschriktade utbildningar. En mycket stor del av de studerande i gymnasieskolan läser dock olika studieförberedande inriktningar. Dessa elever utgör också, framförallt efter examen, en betydande andel av arbetstagarna inom LO-förbundens branschområden. Det är därför av stor vikt att vi genom den tvärfackliga skolinformationsverksamheten i LOs regi når ut till dessa elever.

2014 höll vi 942 skolinformationer i LOs regi. Det är en alldeles för låg siffra. Vi är oerhört långt ifrån att vara ute i alla gymnasieklaser en gång varje läsår. Det drabbar eleverna vi inte möter och det försvagar arbetarrörelsen och fackföreningsrörelsen i synnerhet. På sikt riskerar vi också att tappa legitimitet och öppna upp gymnasieskolan för andra centralorganisationer.

Skolinformationsverksamheten är rimligen en viktig och självklar del av LOs verksamhet. Uppdraget är mycket omfattande. Organisationen måste byggas därefter. Det går inte att genomföra en så pass omfattande verksamhet utan att ha tydliga och gemensamma strukturer för verksamheten, över hela landet. Verksamheten måste samordnas och organiseras på LO-distrikten. Vidare måste skolinformationsverksamheten prioriteras. Det bör vara en av de allra mest prioriterade verksamheterna som LO-distrikten bedriver, inte minst när det kommer till personella resurser.

Det är ett gemensamt ansvar att stärka skolinformationsverksamheten i LO. Förbundens skolinformatörer måste också vara skolinformatörer för LO. Genom att tillsammans prioritera skolinformationsverksamheten och bygga ett gemensamt arbetssätt i hela LOs organisation, ger vi förutsättningar för att aktivera fler förtroendevalda informatörer och nå fler elever. Det är av stor vikt för hela fackföreningsrörelsen.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO och dess medlemsförbund under kommande kongressperiod, i alla led, ska prioritera skolinformationsverksamheten samt ta fram ett gemensamt landsövergripande arbetssätt för hur verksamheten ska bedrivas för att nå eleverna på studieförberedande gymnasieprogram en gång varje läsår.

13.19

Skolinformation

Industrifacket Metall avd 10 Dalarna

Det bästa sättet att få en livskraftig organisation med en över tid stark medlemskår är att bedriva en uppsökande verksamhet med värvning. Att delge information och erbjuda utbildning, att vara öppen för dialog samt driva aktuella frågor och krav för sina medlemmar. En viktig faktor är att få med ungdomar. Att outtröttligt möta ungdomar om och om igen

och erbjuda dem kunskap om den svenska modellen, fackets roll och löntagarnas rättigheter och skyldigheter. De är våra blivande medlemmar.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO ska bedriva ett prioriterat och målinriktat skolinformationsarbete samt

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO ska samverka med andra elevorganisationer, exempelvis elevråd/elevkårer, för att stärka elevernas tillgång till facklig skolinformation.

Utlåtande motionerna 13.18–13.19

13.18

att LO och dess medlemsförbund under kommande kongressperiod, i alla led, ska prioritera skolinformationsverksamheten samt ta fram ett gemensamt landsövergripande arbetssätt för hur verksamheten ska bedrivas för att nå eleverna på studieförberedande gymnasieprogram en gång varje läsår.

13.19

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO ska bedriva ett prioriterat och målinriktat skolinformationsarbete samt

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att LO ska samverka med andra elevorganisationer, exempelvis elevråd/elevkårer, för att stärka elevernas tillgång till facklig skolinformation.

Att bedriva skolinformation är otroligt viktigt. Det är en möjlighet för oss att ge vår syn på hur arbetsmarknaden fungerar, fackets roll i samhället, vikten av kollektivavtal och medlemskapets värde. Skolinformationsverksamheten är i dag en prioriterad verksamhet för LO-distrikten. Varje distrikt har en ansvarig ombudsman på verksamhetsområdet, vilket även fastslås i LO-distriktens stadgar. Den nyligen genomförda ung-utredningen har tittat på LOs ung- och skolverksamhet och slagit fast att riktlinjer och stöd-dokument ska tas fram på området. Det är ett arbete som redan påbörjats av LO centralt.

För att nå ett bra resultat är det viktigt att LO samverkar med elevorganisationer. Ett arbete som intensifierats under senare tid, både centralt och regionalt. LOs styrelse ser nu att det börjar ge resultat men naturligtvis måste vi förbättra och hålla i samarbetet. LO-förbunden samt en del tjänstemannaförbund står även bakom Arena Skolinformation där syftet är att ge en bild av arbetsmarknaden ur ett arbetstagarperspektiv med gymnasieskolan som målgrupp.

LOs uppdrag är omfattande och riktar sig utöver gymnasieskolan även mot SFI, Komvux och folkhögskolor. Mot den bakgrunden ser vi att varken LO-distrikten eller förbundens regionala/lokala organisationer har tillräckligt med informatörer för att nå eleverna en gång per läsår.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motionerna 13.18 och 13.19.

13.4 Facklig utbildning och folkbildning

Motionerna 13.20–13.38

13.20

Korttidsstudiestöd

Hotell- och restaurangfacket avd 01 Väst

I dag ser vi hur det ställs allt högre krav på utbildning på arbetsmarknaden, samtidigt som utbildningsklyftan växer.

Allt fler företag anser sig ha problem att rekrytera personal med rätt kompetens, samtidigt har vi rekordhög arbetslöshet inte minst bland ungdomar och nyanlända. Den borgerliga lösningen på problemet är att ropa efter fler låglönejobb. Vår nyckel för att komma tillrätta med matchningsproblematiken bör vara en ökad bildning.

Tidigare fanns möjlighet att kompetensutveckla och fortbilda sig på arbetstid med hjälp av korttidsstudiestödet. Detta var medel vi själva avstått i avtalsuppgörelser för att utjämna utbildningsklyftan. Det gav våra medlemmar möjlighet till bildning för att bättre passa på en föränderlig arbetsmarknad. Det ledde också till att öka människors frihet att i en större omfattning forma sina egna liv, vilket gav förutsättningar att delta i samhällets utveckling.

Våra gemensamt avsatta medel har under en lång följd av år konfiskerats av högerregeringar. Det är nu hög tid att vi återfår våra pengar.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att engagerat och målmedvetet arbeta för att våra gemensamt avsatta pengar till korttidsstudiestödet återställs.

13.21

Utbildning av löntagare

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Folkrörelsetraditionen inom fackföreningarna har varit avgörande för de framsteg vi har kunnat göra gemensamt för att bygga och utveckla samhället i progressiv, rättvis och solidarisk riktning. Framtidens folkrörelse har samma uppgift igår, i dag och imorgon.

Grunden för en varaktig samhällsförändring bygger på att det är arbetarnas egna arbete som åstadkommer förändringen. Kunskap är makt, det är något som skapar ideologisk medvetenhet och en tilltro på den egna förmågan att vara en del av förändringen.

Under 1970-talet avsatte löntagarna en del av sin lön till utbildning för löntagarna, enligt uppgifter från dem som var med då. Det utformades så att en del av löneutrymmet inte togs ut helt i höjd lön, utan istället togs en arbetsgivaravgift ut för att bekosta facklig utbildning inom fackföreningarna, som en del i att stärka arbetarklassen. Ett riktat stöd som togs bort av de borgerliga regeringarna i början av 1990-talet.

Utbildningen finansierad av en arbetsgivaravgift var oerhört betydelsefull för folkrörelsearbetet i fackföreningarna och behövs än mer i dag och imorgon. Enligt uppgifter så rörde det sig om en liten del av det mervärde som arbetarna tillsammans skapade. Men det gjorde skillnad, så det är detta som vi vill återinföra som ett steg på vägen att utbilda löntagarna till kunniga och aktiva medborgare, för att de ska kunna delta i byggande av framtidens samhälle.

Genom att införa ett riktat stöd med att ta ut en arbetsgivaravgift möjliggör vi ett kunskapslyft till löntagarna, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, utbildning på arbetstid och vi stärker folkrörelsearbetet inom facket.

Det finns ett direkt samband mellan offentliga utgifter, ekonomisk tillväxt och sociala framsteg. Vår uppgift är att utbilda fackföreningarnas medlemmar och allmänheten om detta samband. Vi ska ta vara på den kunskap som slumrar hos alla arbetare. Vi kan genomföra insatser till stöd för en utbildningspolitik som förbättrar fackföreningarnas medlemmars möjlighet att delta i en demokratisk omvälvning av vårt samhälle.

Vi måste fördela de ekonomiska resurserna i samhället så att vi kan införa en rättvis, jämlik och progressiv utbildning, som garanterar fackföreningarnas folkrörelsearbete de nödvändiga resurser som krävs för ordentliga investeringar i människor och i utbildning. Då mobiliserar vi den kraft som finns i den kollektiva gemenskap som fackföreningarna vilar på.

Vi föreslår att kongressen beslutar

**att införa ett riktat ekonomiskt stöd till fackföreningarna för att utbilda löntagarna,
att införa ett riktat ekonomiskt stöd till fackföreningarna för att utbilda löntagarna fackligt
samt**

**att införa en arbetsgivaravgift för att finansiera det riktade stödet till fackföreningarna för
att utbilda löntagarna.**

Utlåtande motionerna 13.20–13.21

13.20

att kongressen ger LO uppdraget att: Engagerat och målmedvetet arbeta för att våra gemensamt avsatta pengar till korttidsstudiestödet återställs.

13.21

att införa ett riktat ekonomiskt stöd till fackföreningarna för att utbilda löntagarna,

att införa ett riktat ekonomiskt stöd till fackföreningarna för att utbilda löntagarna fackligt samt

att införa en arbetsgivaravgift för att finansiera det riktade stödet till fackföreningarna för att utbilda löntagarna.

Motionen 13.20 föreslår att det på nytt ska införas ett korttidsstudiestöd i likhet med de stöd som fanns innan det togs bort av den borgerliga regeringen. Alla som behöver läsa in de ämnen som saknas för en gymnasieexamen, eller för att klara omställningen på en föränderlig arbetsmarknad, ska enligt LOs styrelse ha möjlighet att delta i vuxenutbildning. Ett studiestöd enligt den modellen som förelåg genom det tidigare korttidsstudiestödet skulle helt i enlighet med motionen fylla en välbehövlig funktion för kortutbildade. Detta då det måste vara möjligt att utifrån varierande behov av kompletterande och fördjupade studier ta steget från arbete till studier och tillbaka till arbete. Denna möjlighet bör vara oberoende av var i livet man befinner sig. Då får vuxenutbildningen en starkare betydelse för omställningen på arbetsmarknaden. LOs styrelse delar helt motionens krav på ett nytt studiestöd för kortutbildade och anser att frågan på nytt måste aktualiseras i syfte att få till stånd något liknade studiestöd för denna grupp.

Motion 13.21 pekar på vikten av ett kunskapslyft för landets löntagare som helhet, finansierat via arbetsgivaravgiften. Vidare föreslås att det inrättas ett ekonomiskt stöd riktat till fackföreningarna för att utbilda löntagarna. LOs styrelse delar i stort bakgrundsbeskrivningen i motionen. En höjning av arbetsgivaravgiften för detta ändamål måste ses i ljuset av samtliga reformönskemål. LO får därför på sikt bevaka frågan om ett riktat studiestöd för kortutbildade. Styrelsen anser i övrigt att de fackliga organisationerna först och främst bör ta ansvar för och prioritera medlemmarnas utbildning.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.20,

att anse motion 13.21 första och andra att-satsen besvarade samt

att avslå motion 13.21 tredje att-satsen.

13.22

Stipendiefondens vara eller icke vara

Målareförbundet

LOs stipendiefond har sedan dess inrättande varit föremål för diskussioner. Den senaste i raden handlade om att det ansågs fattas medel i densamma. Vi ska inte i denna motion lägga kraft på bakgrundsbeskrivning, utan mer fokusera på vår gemensamma ambitionsnivå.

De flesta inom arbetarrörelsen håller med om att LO-kollektivet som helhet tappar makt. Vi tappar makten för att vi låter någon annan äga de arenor vi historiskt lyckats övervinna. Vi har tagit vår plats i samhället genom att stärka den enskilda arbetaren och på så sätt stärka kollektivet. Metoden är väl beprövad och de flesta känner att den fungerar. Hur passar, eller hur skulle LOs stipendiefond kunna passa i vår gemensamma plattform för att stärka arbetarna?

Facklig utbildning är en av fackförbundens grundpelare. Samtliga förbund har på ett eller annat sätt en utbildningstanke där ambitionen är att så många nya medlemmar som möjligt ska genomgå någon typ av medlemsutbildning. Det är ett grunduppdrag vi alla har. Konstruktionerna i de olika förbunden kan variera men syftar till samma sak, att medlemskåren ska veta vad vi som arbetarrörelse kan och vill uppnå.

Kärnan i denna motion handlar om att försöka få LO tillsammans med förbunden att enas och inrikta oss mot framtiden. Vi hör oss själva allt som oftast säga att facklig utbildning är något av det viktigaste som finns. Trots det har vi otalet diskussioner kring LOs stipendiefond, vilka inte för oss framåt. Vi måste ha en vilja och styrka att bestämma väg. Ett sätt att tänka modernt är att avsätta pengar så att vi på allvar kan utbilda medlemmar och blivande medlemmar.

Många inom arbetarrörelsen vill att arbetsgivarsidan ska få en tydlig signal om att det är dags att vända den liberala agendan. Sture Eskilsson, informationsdirektör i Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) 1970–90, var den som sjösatte denna riktning mot att förändra samhället. Facklig utbildning kan, om den används smart, stärka vår kollektiva ideologiska övertygelse. LOs stipendiefond kan vara den motorn, förutsatt att vi vill det.

Förbundens roll är att för sin räkning lägga krut och engagemang på att organisera och rekrytera människor till att delta på våra gemensamma tvärfackliga medlemsutbildningar. Med en positiv anda skulle förbunden ha många medlemmar i utbildning, inte som i dag att vara negativ till de resultat vi i dag når. Handeln på hjärtat, om vi hade varit bra på vår kärnuppgift, då hade vi inte haft det stora antalet individer som röstar på Sverigedemokraterna, Moderaterna eller något annat borgerligt parti.

LOs stipendiefonds utformning bör samtidigt diskuteras så att det möjliggörs att stipendier betalas ut även om det "bara" varit två förbund närvarande.

Vi föreslår att kongressen beslutar

- att LO tillsammans med förbunden tar ett fast grepp om LOs stipendiefond och kraftigt utökar resurserna i densamma,**
- att ändra stipendiereglerna så att stipendier kan betalas ut även om det bara varit medlemmar från två förbund på ett utbildningstillfälle samt**
- att LO-ungutbildningarna ska ingå som en del av vilka stipendier som kan sökas från LOs stipendiefond.**

13.23

Stipendiefondens vara eller icke vara

Industrifacket Metall avd 4 Södra Västerbotten

Det fanns en tid då de tvärfackliga studierna inte alls var så blomstrande som nu. En tid då flera förbund centralt tillsammans med LO febrilt försökte få avdelningar och sektioner ute i landet att inse att det är tvärfackligt som gäller. Dock var många av oss – för att uttrycka det milt – lite trögstartade.

Stipendiefonden instiftades för att, såsom vi tolkar historien, uppmuntra till tvärfacklig medlemsutbildning och tvärfacklig facklig-politisk medlemsutbildning, oavsett förbundstillhörighet, oavsett ekonomi och oavsett lokal studieorganisation. Alla skulle ges samma möjlighet till utbildning! Man såg hur antalet förtroendevalda sjönk. Kan hända naggades även en del medlemstal i kanten.

När tvärfackliga medlemsutbildningar ökar kan man se en tendens till inte bara ökat engagemang och ökad insikt, utan även att samtalet kring fikabordet på arbetsplatsen åter väcks. Samtalet som ju faktiskt har en direkt koppling till rörelsens överlevnad.

Ytterligare en positiv bieffekt av detta ökade engagemang är att antalet förtroendevalda försiktigt ökar. Människor som fått smak för bildning, som erövrat kunskap och insikt, förstår värdet i att engagera sig. De förstår att det hänger på just mig. Det är jag som är facket och det är jag som tillsammans med mina arbetskamrater kan förändra och påverka.

Förbundsavdelningar och sektioner har tagit god tid på sig att förstå – att se fördelarna med tvärfackligt, att våga släppa på egna traditioner och våga lita på att tillsammans är vi starka, även utanför förbundsgränserna. Fördelarna är – som vi vet i dag – otaliga. Att medlemmar möts över förbudsgränserna är unikt. De kunskaper och erfarenheter som delas är unika.

I en tid då förbundsavdelningarna fortfarande inte förstått, trots att såväl förbund som LO-distrikt avsatt pengar för att underlätta avdelningars och sektioners insikt, är det lätt att förstå hur de som då förvaltade fonden ansåg att man borde kunna göra något mer.

I en tid då det fanns ekonomiskt utrymme passade man på att lägga in även annan verksamhet i det utrymme som skulle ligga till grund för medlemmars tvärfackliga bildning inom såväl den fackliga som den facklig-politiska sfären.

Ungefär vid samma tid, eller strax därefter, hände plötsligt något i förbunden. Man hade bestämt sig. Man sa "nu jäklar ska vi gasa!" Man stod upp för tvärfackligheten på ett sätt ingen tidigare skådat. På konferenser och kongresser talar man sig nu varm för tvärfacklighetens vara. Och tro det eller ej, förbundsavdelningar och sektioner ute i landet börjar så smått vakna till liv. Sakta men säkert inser man att det ju finns en poäng med att se utanför sina egna väggar. Man har fått upp ögonen för medlemskapets värde och alla medlemmars lika rätt till bildning, oavsett förbundstillhörighet. Dock krockar plötsligt den verkligheten med de tidigare utlovade förutsättningarna. När den tvärfackliga verksamheten försiktigt börjar blomstra är stipendiefondens medel slut. När avdelningar och sektioner väl börjat nosa på den vackraste av världar, lägger man från fondens håll in en tvärnit samtidigt som alla förbund glatt från scenen tar varandra i hand på att nu uppnå nya tvärfackliga höjder.

Det är med såväl förvåning som besvikelse vi nu går hem och slickar våra sår. Våra förbund signalerar till oss att budgetera som om fonden inte fanns. Våra tvärfackliga kamrater på hemmaplan känner sig osäkra på hur den vackraste av världar nu ska komma att se ut. Det som nyss kändes så blomstrande känns nu mest bara visset.

Vi vill på detta vis föreslå en förändring av fondens vara. Vi vet vad fonden går för. Vi vet nu, och även ni vet nu, att vi kan om vi vill och vågar. Och tro oss, vi både vill, kan och vågar. Vi har smakat på den tvärfackliga verksamhetens sötma och vet att vi kommer att fortsätta lyckas. Med vissa justeringar kommer vi fortsätta slå världen med häpnad, vi kommer fortsätta visa på den fantastiska ökning av verksamhet som vi haft de senaste åren.

Vår uppfattning är dock att fondens värde måste återställas till vad det tidigare varit. Vi skulle kunna beskriva bakgrunden till hur fonden såg ut, hur förbunden avsatte medel och LO bidrog likaså. Stipendiet per timme på den tiden var 66 procent av vad det är i dag men trots det är medlen in fortfarande nästintill oförändrade. Vi skulle vidare kunna peka på att fonden i dagsläget endast räcker till en femtedels studietimmar, jämfört med vad den en gång gjorde. Av olika skäl självklart, men fakta kvarstår. I en tid då alla med glädje ser på hur avdelningar, regioner och sektioner runt om i landet visar på en ökad tvärfacklig verksamhet, räcker fonden endast till en femtedel av vad den en gång gjort, men ni vet redan alla dessa fakta. Den som läser på om fonden kan sin historia.

Vän av ordning kan dessutom påpeka att förbunden centralt i dag lovar skjuta till pengar om fondens medel tar slut. Så vad finns det att gnälla över? Lägg ned hela förfarandet då, säger en bitter röst inom oss studieaktiva. Lägg ned hela ansökningsförfarandet. Merarbetet med att skicka deltagare, ansökningar, motivera, få avslag, meddela förbundsavdelningar som får registrera om, söka på annat håll. Bespara oss all den irritation och magsyra som uppstår över att ha en fond som inte fyller någon tillräcklig funktion.

Nej, återuppliva fondens berättigande! Kalla in hjärt- och lungräddningsmaskinen för nu kör vi så det ryker igen!

För att fonden ska återfå sitt berättigande krävs självklart en förändring. Vi måste välja väg! Att fortsätta i gamla hjulspår med sinande medel är ingen hållbar utveckling. Man skulle kunna se ett antal olika varianter på förändring: mer avsatta medel in till stipendiefonden för att återställa någon form av ursprungligt värde. Framgent kanske man till och med skulle räkna upp insättningen med någon form av indexreglering. Alternativt låta fonden fokusera på antingen LO Ung-utbildningarna eller medlemsutbildningar/facklig-politiska medlemsutbildningar.

Att låta en sakta men säkert sinande fond sprida sina medel på allt från facklig introduktion, medlemsutbildning till facklig-politisk medlemsutbildning och LOs Ung-utbildningar *Om Facket* och *Om Samhället*, är inte hållbart för en fond med så lite medel.

Återigen – vi måste välja väg!

Vi föreslår att kongressen beslutar

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att de ekonomiska förutsättningarna att förverkliga stipendiefondens ursprungliga syfte och mål återställs.

Utlåtande motionerna 13.22–13.23

13.22

att LO tillsammans med förbunden tar ett fast grepp om LOs stipendiefond och kraftigt utökar resurserna i densamma,

att ändra stipendieregler så att stipendier kan betalas ut även om det bara varit medlemmar från två förbund på ett utbildningstillfälle samt

att LO-ungutbildningarna ska ingå som en del av vilka stipendier som kan sökas från LOs stipendiefond.

13.23

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att de ekonomiska förutsättningarna att förverkliga stipendiefondens ursprungliga syfte och mål återställs.

Motion 13.22 innehåller förslag om att på olika sätt öka ambitionsnivån för LOs stipendiefond för tvärfackliga medlemsstudier genom att kraftigt öka resurserna till densamma. Hur kraftfull LOs stipendiefond är avgörs helt och fullt av storleken på förbundsavgiften, som utgör basen för LOs verksamhet. En ökad ambitionsnivå hänger därför samman, med det beslut som tas då förbundsavgiften fastställs. Motionen 13.22 innehåller också förslag om att stipendier ska kunna erhållas för tvärfackliga kurser där det endast är medlemmar från två förbund. LOs styrelse beslutade hösten 2015 att revidera regeln om att det måste vara minst tre förbund för att stipendier ska utgå. Även om det skulle vara färre än tre förbund, utgår det nu stipendier från fonden. Angående LOs ungutbildningar beslöt LOs styrelse hösten 2015, i syfte att öka volymen stipendier till tvärfackliga medlemsutbildningar för vuxna, att förbunden själva ska betala stipendier för de medlemmar som deltar i LOs ungutbildningar.

Motion 13.23 föreslår att LOs stipendiefond för tvärfackliga studier ska återställas till sin ursprungliga modell. Genom att LOs styrelse hösten 2015 beslutade att ta bort stipendiefondens ansvar för stipendier till LOs ungutbildningar *Om facket* och *Om samhället*, återställdes nivån på fonden till den ursprungliga.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.22 andra att-satsen samt

att avslå motionerna 13.22 första och tredje att-satsen samt 13.23.

13.24

Flerspråkig facklig information

Handelsanställdas förbund avd 36 Uppsala

I dagens arbetsliv blir andelen arbetare med andra modersmål än svenska allt högre. Många människor kommer till Sverige från andra delar av världen där inte bara språket är ett helt annat utan även de fackliga traditionerna och den fackliga medvetenheten. Kulturkrockarna kan bli enorma. När en arbetare kommer från ett land där facket inte går att lita på, där fria fackföreningar är förbjudna och de som finns inte är värda att kallas fackföreningar är det extra viktigt att vi kan informera på den anställdes hemspråk.

I takt med att fler människor kommer till Sverige från olika delar av världen med helt andra fackliga traditioner är det viktigt att vi kan nå dem med relevant information på deras eget språk i så stor utsträckning som möjligt.

På LOs hemsida finns mycket information om försäkringar och liknande ämnen att tillgå på många olika språk och det är fantastiskt bra. Samarbetet med Folksam's flerspråkiga rikskundtjänst är oerhört värdefullt för LO-förbundens medlemmar och blivande medlemmar. Det är dock viktigt att fortsätta att bygga ut facklig information i andra ämnen på många språk.

Fackföreningsrörelsen är oerhört beroende av att vi kan få människor ifrån andra kulturer att förstå vad fackföreningsrörelsen står för i Sverige, om vi ska kunna överleva på sikt. Vi måste göra grundläggande facklig information enkelt tillgänglig både på LOs hemsida men även i form av tryckt material eftersom vi inte kan förutsätta att tillräckligt många nyanlända arbetare har tillgång till dator och internet. Vi måste kunna sprida tryckt grundläggande facklig information på olika språk på arbetsplatserna.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska arbeta aktivt med att göra mer information på LOs hemsida tillgänglig på flera olika språk samt

att LO ska arbeta aktivt med att ta fram grundläggande facklig information i tryckt form på flera olika språk.

Utlåtande motion 13.24

13.24

att LO ska arbeta aktivt med att göra mer information på LOs hemsida tillgänglig på flera olika språk samt
att LO ska arbeta aktivt med att ta fram grundläggande facklig information i tryckt form på flera olika språk.

LO är en paraplyorganisation för fjorton medlemsförbund. Det innebär att LO samordnar medlemsförbunden i för förbunden viktiga frågor. Kontakterna med de nästan 1,5 miljoner löntagare som är organiserade inom familjen sker dock via respektive förbund. LO rekryterar inte, företräder inte arbetsrättsligt och bedriver inte klubb- eller avdelningsverksamhet. Behovet av flerspråklig facklig information är på vissa håll och i vissa förbund stort. Behovet ur ett LO-perspektiv finns också, men är inte i nivå med de behov som finns i vissa förbund. LO bedriver, som motionären påpekar, sedan länge ett samarbete med Folksam om flerspråklig kundtjänst. LO har också tidigare tillhandahållit flerspråklig facklig information genom "gå med i facket". LOs styrelse anser att motionären pekar på en utmaning som är av stort intresse för LO-sfären. Vår förmåga att stärka vår närvaro med hög andel utrikesfödda samt förbättra LOs trovärdighet bland dem med svaga språkkunskaper är oerhört betydelsefulla fackliga utmaningar. LO bedriver därför bland annat facklig information inom ramen för SFI. LO ska givetvis framöver följa hur kommunikationen med de personer med svaga svenskakunskaper på ett relevant sätt kan förstärkas, även om den omedelbara medlemskontakten hantearas av respektive förbund.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.24 besvarad.

13.25

Kampen om tänkandet

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Kampen om tanken och tyckandet pågår ständigt, ibland lågmält, ibland högljutt. Det här har våra ideologiska och ekonomiska motståndare förstått. Men de har inte bara begripit att kampen om tanken är viktig, de har också sett till att de har både de ekonomiska resurser som krävs och de organisationer som behövs för att de tankar de tycker är rätt ska uttryckas och etableras och bli samhällets och till sist den enskilda individens.

I perioder kan det bli tydligt hur vissa frågeställningar dominerar och att andra teorier ger vika. Inom den politiska ekonomiska teorin är det tydligt hur de Keynesianska eller socialistiska teorierna länge tryckts ner till förmån för liberala och neoliberala ekonomiska teoribildningar. De nationalekonomer som hävdade något annat än marknadens frihet har haft svårt att hävda sig och få sina röster hörda och vi i arbetarklassen har därmed haft svårt att värja oss mot det massiva tryck om marknadens och individens frihet som borgerliga och näringslivets tankesmedjor satt på vårt tänkande.

Vi behöver få ordning på våra tankar och teorier och få utrymme att både uttrycka dem och låta tankarna om ekonomisk och politisk demokrati, om frihet och solidaritet, ta över vår värld och våra liv och det gör sig inte självmant.

Vi behöver både forskning och forskare, både ideologer och ideologier som tjänar oss och vi behöver en fackföreningsrörelse som kan, vill och vågar ge sig in i kampen om tanken.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO på lämpligaste vis försöker etablera tankesmedjor som tar upp kampen om ideologin samt

att LO startar forskning och forum om framtidens arbetsmarknad och morgondagens sociala och politiska frågor.

Utlåtande motion 13.25

13.25

att LO på lämpligaste vis försöker etablera tankesmedjor som tar upp kampen om ideologin samt
att LO startar forskning och forum om framtidens arbetsmarknad och morgondagens sociala och politiska frågor.

Nyliberalerna har under trettio år flyttat fram sina positioner. Trots att det i dag finns ett brett forskningsstöd för betydelsen av jämlikhet, offentlig service och starka fackföreningar i byggandet av framgångsrika nationer och samhällen så lever fortsatt nyliberala värderingar kvar i svenskt samhällsliv. LO är den tydligaste förkämpan för en progressiv samhällsutveckling. Medialt syns LO som organisation lika mycket eller mer än vad Svenskt Näringsliv, TCO och Saco gör tillsammans. Det går inte att tveka på LOs betydelse för den progressiva rörelsens styrka.

LO är inte bara en facklig centralorganisation. Genom LO-ekonomerna bedrivs en aktiv samhällspåverkan och via de stora utredningsresurserna i LO-huset och via medlemsförbunden bedrivs egna utredningar, rapporter produceras, remissvar lämnas in och politiska och fackliga kampanjer sätts. Det är styrelsens bestämda uppfattning att LO har flyttat fram sina positioner i samhällsdebatten ytterligare sedan kongressen 2012. Till kongressen 2016 har ett stort utredningsarbete bedrivits vilket resulterat i rapporten *Full sysselsättning och solidarisk lönepolitik*. Efter kongressen 2012 har vidare LOs stora välfärdsutredning presenterats.

LOs styrelse inser likt motionären att våra motkrafter är starka. Fackföreningsrörelsen kommer aldrig kunna mäta sig med de oerhörda resurser som näringslivet kan pumpa in i utredningar och samhällspåverkan som gynnar deras intressen. Men vi har en styrka som näringslivet inte har. Vi är många och våra förslag väcker folkligt engagemang. Inte minst visade LOs framgångsrika valrörelse och vårt arbete i sociala medier vilka avtryck vi kan göra externt. Samtidigt inser styrelsen att LO inte kan göra allt. Under den senaste kongressperioden har därför LO ökat investeringarna i opinionsbildning. Sajter som dagensarena.se och Politism har LO-stöd. LO är också medansvarig till tankesmedjorna *Tiden* och *Arena idé*. Utöver detta arbete har LO varit medgrundare till studiesatsningen Bommersviksakademien samt Aftonbladets ledarskribentutbildning. Utöver de storsatsningarna bedrivs ordinarie intellektuell skolning via Runö folkhögskola.

Kampen om samhällsutvecklingen är hård. Ska Sverige gå mot full sysselsättning och ökad jämlikhet eller ska skatterna sänkas och lägstalönerna pressas ned? LO ska fortsatt vara en aktiv samhällsförändrande kraft.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.25 besvarad.

13.26

Interaktivt forum

Handelsanställdas förbund avd 24 Göteborg

LO är en folkrörelse med närmare 1,5 miljoner medlemmar. Det är 1,5 miljoner medlemmar med olika arbets- och familjesituationer, eller så kallade "livspussel", som ska gå ihop. Eftersom vi är en folkrörelse behöver vi aktiva medlemmar som deltar på möten, kurser och andra aktiviteter, vilket för många kan vara svårt att klämma in med allt det andra i vardagen. Olika delar av Sverige har dessutom olika långt till sina distrikt där vissa större LO-utbildningar genomförs.

Ny teknik ger dock nya möjligheter. I dag har vi några möjligheter genom exempelvis hemsidan att få lära oss mer om organisationen och verksamheten men vi är långt ifrån många andra organisationer.

Vi pratar om att vara en folkrörelse men att också följa samhällsförändringarna. Att som medlem i dag få möjligheten att få kontakt med människor över nätet är något vi inte får underskatta. Det kan till exempel handla om ett mentorskap, interaktiva onlinekurser med handledare eller bara att lätt få kontakt med andra medlemmar i någon särskild fråga.

Det är hög tid att vi följer samhällsutvecklingen och skapar ett gemensamt forum för facklig verksamhet över nätet. Detta är ett naturligt led i att vara en modern folkrörelse.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att införa ett gemensamt forum för facklig verksamhet över nätet.

Utlåtande motionerna 13.26 samt 13.8 andra att-satsen

13.26

att införa ett gemensamt forum för facklig verksamhet över nätet samt

13.8 andra att-satsen

att LO ska verka för att relevant utbildning i sociala medier tas fram till förtroendevalda och anställda.

Motion 13.26 tar upp frågan om ett för fackföreningsrörelsen gemensamt forum via nätet. Förbunden arbetar redan i dag på olika sätt i sociala/digitala system utifrån datamognad och behov. Att bygga upp ett för fackföreningen gemensamt system när stora delar av de frågor som beskrivs i motionen bäst hanteras i det egna förbundet är inte rätt väg att gå.

Motion 13.8 tar upp vikten av fackligt engagemang i sociala medier bland annat som en del av vår opinionsbildning. För att lyckas med en slagkraftig hantering i sociala medier föreslås att LO ska verka för att relevanta utbildningar i sociala medier tas fram. LO har under åren på olika sätt erbjudit utbildningar inom området sociala medier, men intresset att delta har varit svagt. Att utbudet av utbildningar motsvarar aktuell efterfrågan sker först och främst genom LOs Centrala Utbildningskommitté, där samtliga förbund är representerade. Från och med 2016 erbjuds nu en kurs i sociala medier i LOs Kunskapssystem, med målet att förtroendevalda ska få kunskaper om sociala mediers möjligheter och dess begränsningar. Deltagarna kommer att få verktyg för att kunna bedriva facklig kamp i sociala medier. Styrelsen anser därigenom att dagens Kunskapssystem har det utbud som förbunden efterfrågar genom att framtagandet sker av LOs Centrala Utbildningskommitté.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.8 andra att-satsen besvarad samt

att avslå motion 13.26.

13.27

Vår kamp

Industrifacket Metall avd 38 Östra Småland

Vår fackliga kamp får inte förpassas till historien utan varje förtroendevald som möter medlemmar i vardagen bör kunna historien, men även arbeta för den fortsatta kampen på arbetsplatsen och i samhället.

Att se sambandet mellan våra kamraters kamp och samhällets utveckling är något som alla ska kunna. Nya förtroendevalda, oavsett vilket uppdrag de har, bör därför få en bra grund att stå på för att kunna argumentera och förklara fackföreningens idé och historia. Och även ha denna insikt genom andra vidareutbildningar.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att ge LOs styrelse i uppdrag att rekommendera förbunden att i uppdragsbeskrivningar för alla förtroendeuppdrag ska det i grundutbildningarna ingå ett avsnitt om vår historia.

Utlåtande motion 13.27

13.27

att ge LOs styrelse i uppdrag att rekommendera förbunden att i uppdragsbeskrivningar för alla förtroendeuppdrag ska det i grundutbildningarna ingå ett avsnitt om vår historia.

Motion 13.27 förordar att det i våra fackliga grundutbildningar ska ingå ett avsnitt om vår historia. Våra studiematerial revideras regelbundet. Då tillsätts alltid en arbetsgrupp där representanter från förbunden ingår, allt i syfte att materialen ska spegla de frågor som är aktuella och relevanta.

Styrelsen delar synen att vår historia är viktig. Därför innehåller till exempel utbildningen Medlem i facket, den för oss så viktiga framväxten av våra gemensamma fackliga värn, men LO kan i övrigt inte detaljstyra innehållet i respektive förbunds utbildningar.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.27 besvarad.

13.28

Psykosocial arbetsmiljö

GS avd 9 Östra Svealand

Psykosocial arbetsmiljö har länge varit svårt att få ordentligt grepp på då många delar inom området till skillnad mot fysiska risker, som är lättare att se konkret, är svårt att veta på vilket sätt man bäst driver dessa frågor. Fler och fler i vårt land drabbas av denna ohälsa. Alldeles nyss kom Arbetsmiljöverkets beslut om den nya föreskriften *Organisatorisk och social arbetsmiljö* som börjar gälla i mars 2016. Det är ett steg i rätt riktning men vi behöver ha en strikt styrning ut i förbunden så kunskap om dessa frågor ökar och sprids.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tillser att arbete skyndsamt sätts igång som ska verka för att öka kunskapen och med föreskriftens hjälp sprida ut detta i de olika förbunden i form av att som en del ingå i de olika utbildningar som bedrivs av LO.

Utlåtande motion 13.28

13.28

att LO tillser att arbete skyndsamt sätts igång som ska verka för att öka kunskapen och med föreskriftens hjälp sprida ut detta i de olika förbunden i form av att som en del ingå i de olika utbildningar som bedrivs av LO.

Motion 13.28 uppmärksammar frågan om vår psykosociala arbetsmiljö. Psykosociala arbetsmiljöproblem är något som uppmärksammas mer och mer. Sjukskrivningar på grund av psykosociala problem ökar och är nu också den största orsaken till sjukskrivningar.

Styrelsen anser att innehållet i de kurser som ingår i LOs kunskapssystem ska tas fram genom LOs Centrala Utbildningskommitté. Kurserna ska i varje del vara aktuella och relevanta för förbundens förtroendevalda. När regelverket gällande arbetsmiljö utvecklas/uppdateras får det självklart påverka på de kurser som ingår i LOs kunskapssystem.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.28 besvarad.

13.29

Försäkringsinformatör

Industrifacket Metall avd 2 Norrbotten, avd 4 Södra Västerbotten, avd 5 Höga Kusten, avd 6 Mellersta Norrland, avd 10 Dalarna, avd 13 Bergslagen, avd 18 Örebro län, avd 19 Östra Värmland, avd 22 Sörmland, avd 26 Östergötland, avd 28 Västra Skaraborg, avd 32 Höglandet, avd 34 Borås, avd 38 Östra Småland, avd 44 Halland, avd 46 Blekinge, avd 47 Östra Skåne och avd 49 Nordvästra Skåne

För många av våra nyvalda försäkringsinformatörer är detta det första fackliga uppdraget som man får. Många nyvalda är vilsna vad gäller den fackliga historiken och sambandet mellan de förmåner som finns reglerade i våra avtal och den fackliga kampen för att nå dessa.

En facklig grundutbildning inför den grundläggande utbildningen som försäkringsinformatör skulle underlätta förståelsen om vad den fackliga kampen har inneburit.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att föreslå LO-förbunden rekommendera att i uppdragsbeskrivningen för försäkringsinformatörer ska ingå en facklig grundutbildning inför grundutbildningen för försäkringsinformatörer.

Utlåtande motion 13.29

13.29

att föreslå LO-förbunden att rekommendera att i uppdragsbeskrivningen för försäkringsinformatörer ska ingå en facklig grundutbildning inför grundutbildningen för försäkringsinformatörer.

Motion 13.29 tar upp frågan om obligatorisk facklig grundutbildning inför den grundläggande utbildningen som försäkringsinformatörer.

Uppdraget som försäkringsinformatör är ett viktigt och krävande fackligt uppdrag som kräver tid, stöd, handledning och utbildning för den som ska utföra uppdraget. Försäkringsinformatörer ska av sina förbundsavdelningar eller motsvarande, erbjudas stöd för att komma igång med sitt uppdrag, att få tid till uppdraget, att få tillträde till arbetsplatser, samt övrigt stöd, som kan behövas för att anordna försäkringsträffar och försäkringssamtal.

Det är förbunden som äger sina försäkringsinformatörer. De har då också ett ansvar för att försäkringsinformatörerna har fått grundläggande fackliga kunskaper innan de går grundutbildning som försäkringsinformatör.

I grundutbildningen ingår ett pass med ideologi och historia. På detta sätt får försäkringsinformatören en repetition på sina fackliga förkunskaper.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.29 besvarad.

13.30

Utbildning av jämställdhetshandledare i LOs kursutbud

Kommunalarbetareförbundet

Vi lever i ett av världens mest jämställda länder. Trots det har kvinnor i Sverige generellt fortfarande sämre lön, mindre makt och lägre inflytande både i samhället och över sina egna liv än vad män har. Missgynnandet av kvinnor genomsyrar alla nivåer i samhället, men kvinnor i olika samhällsklasser stöter på olika typer av barriärer. Allt för ofta är det medelklasskvinnornas problem som diskuteras på bekostnad av LO-kvinnornas erfarenheter. Tillgång till RUT-avdrag och kvotering av bolagsstyrelser överskuggar arbetarkvinnornas upplevelse av sämre arbetsmiljö, värdediskriminering och strävan efter rätt till heltid.

I dag saknas det en kraftfull företrädare för arbetarkvinnornas jämställdhetsfrågor. Kommunal tycker att LO borde fylla det tomrummet, men för att kunna göra det krävs att fler tillgodogör sig kunskap om jämställdhet. Därför föreslår Kommunal en utvidgad satsning på utbildning.

I allt arbete som handlar om förändring eller förskjutning av normer måste blicken riktas inåt. Även inom LO finns dessa osynliga normer och strukturer som gör att vi – oftast omedvetet – dels har olika förväntningar på hur män och kvinnor ska vara och dels värderar dessa egenskaper olika. På så vis är vi med och återskapar ojämställdheten varje minut, varje dag, året om. Vi kan bättre än så!

Vad är det då som krävs för att vi ska kunna bryta dessa mönster och i stället öka jämställdheten? Först och främst måste vi inse att jämställdhet inte är en åsiktsfråga utan en rättvisefråga och en kunskapsfråga. Den ska givetvis genomsyra hela organisationen och all vår verksamhet.

Sedan behöver vi utbildning, på alla nivåer, så att vi får kunskap om hur vi i varje steg i vår fackliga verksamhet ska tänka och agera utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det handlar inte om att alla människor måste bli exakt likadana eller göra exakt samma saker, utan om att alla människor – oavsett kön – ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv – i hemmet, på arbetsplatsen, i samhället och inte minst – i vår organisation.

Jämställdhet startar hos dig själv. Vilka attityder och fördomar kämpar du med och vilka bidrar du till att hålla vid liv och sprida vidare? Därför är det viktigt att utbildningar i jämställdhet sker i en process med flera kurstillfällen, så att deltagarna får tid att reflektera över sina egna förväntningar på kvinnor och män.

LOs studieutredning har haft i uppdrag att systematiskt anlägga ett genusperspektiv på sitt uppdrag, både med avseende på innehåll, utformning och rekrytering till utbildning. Det är en ambition som Kommunal välkomnar. För att kvalitetssäkra och säkerställa att genusperspektivet gör ett tydligt avtryck i LOs utbildningsverksamhet, önskar vi att det uppdraget återföljs av en tydlig uppföljning och utvärdering.

LO provar nu en ny jämställdhetsutbildning som är utformad som ett tredagarsinternat. Den ska ge kunskap om att jämlikhet och genus är en viktig förutsättning för att kunna identifiera fackliga frågor. Kunskap som vi behöver för att bättre kunna arbeta långsiktigt med för att förbättra arbetsförhållandena, arbetsmarknaden och samhället för både kvinnor och män. Och för att utveckla våra egna organisationer för att kunna möta de krav som medlemmarna kommer att ställa på en modern organisation. Kommunal välkomnar även detta initiativ som är ett viktigt steg på vägen för att fackliga företrädare ska kunna se sin roll i och bli tydligare företrädare för visionen om ett jämställt samhälle.

Kommunal ser positivt på de utbildningar som redan finns, men är samtidigt övertygade om att LO kan mer och bättre. För att LO ska kunna träda ut som en tongivande debattör i jämställdhetsfrågor behövs en heltäckande utbildning i jämställdhet. Kommunal menar att LO därför behöver inrätta en processutbildning i jämställdhet. Processutbildningen ska syfta till att utbilda handledare i jämställdhet. Genom att handledarna bli bärare av kunskap om jämställdhet kan dessa personer sprida kunskapen i organisationen.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att regelbundet kvalitetssäkra och säkerställa att det finns ett genusperspektiv i utbildningsverksamheten med avseende på innehåll, utformning och rekrytering till utbildning genom tydlig uppföljning och utvärdering samt

att starta en processutbildning i jämställdhet som ska utbilda handledare i jämställdhet och jämlikhet.

Utlåtande motion 13.30

13.30

att regelbundet kvalitetssäkra och säkerställa att det finns ett genusperspektiv i utbildningsverksamheten med avseende på innehåll, utformning och rekrytering till utbildning genom tydlig uppföljning och utvärdering samt

att starta en processutbildning i jämställdhet som ska utbilda handledare i jämställdhet och jämlikhet.

I motion 13.30 föreslås att det regelbundet ska ske uppföljning och utvärdering av LOs kurser för att kvalitetssäkra och säkerställa att utbildningarna genomsyras av ett genusperspektiv med avseende på innehåll, utformning och rekrytering. I dag sker detta arbete i LOs Centrala Utbildningskommitté, där samtliga förbund ingår. LO känner sig trygg med att alla förbund på så sätt kommer till tals i detta mycket viktiga arbete. Motionären tar upp frågan om att starta en processutbildning i syfte att utbilda handledare i jämställdhet och jämlikhet. LO tillhandahåller via LOs Kunskapssystem redan i dag en kurs som innehåller det som efterfrågas i motionen. Kursen får anses mycket väl kunna fungera som en plattform för de förbund som väljer att utse särskilda handledare i frågan.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.30 första att-satsen samt

att anse motion 13.30 andra att-satsen besvarad.

13.31

Kultur i arbetslivet – och arbetslivet i kulturen!

Byggnadsarbetareförbundet, Elektrikerförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Målareförbundet och Seko

För fackföreningsrörelsen är det centralt att stödja en statlig kulturpolitik för bildning, demokrati och fria tankar för alla och att satsningar görs för att åstadkomma allas delaktighet.

Innan den borgerliga regeringen tillträdde 2006 fanns ett årligt särskilt anslag på cirka 8 miljoner kronor inom statliga Kulturrådet som gick till "Kultur i arbetslivet". Möjligheten för fackliga organisationer och studieförbund att söka medel till olika projekt på arbetsplatserna hade funnits sedan mitten av 1970-talet och byggde på att organisationerna bidrog med en del av kostnaderna.

Kultur i arbetslivet medförde många och viktiga verksamheter på arbetsplatser runt om i landet – arbetsplatsbibliotek, Läs för mej, pappa!, bokombudsutbildningar, teater, film och dokumentationsprojekt om lokal facklig historia, fanor med mera. Anslaget togs bort av den borgerliga regeringen liksom stödet till *En bok för alla/Läsfrämjandet*.

Språket och allas rätt till språk är en grundläggande fråga för fackföreningsrörelsen i arbetet för att öka demokratin i samhället. Den sociala bakgrunden bestämmer människors läsvanor och därmed tillgången till språket. Klassklyftorna när det gäller läsandet har blivit större vilket i sin tur leder till att barnen till medlemmar i LO-förbund läser allt mindre. Den ökande bostadssegregationen förstärker mönstret. Det finns också en könsmässig skillnad – männen läser mindre än kvinnor och männens läsning minskar.

Det sociala arvet förstärks av arbetsmiljön och arbetsvillkoren. Ett bullrigt och i ökad utsträckning ensamt arbete med få kontaktmöjligheter med arbetskamrater hämmar språkutvecklingen ytterligare hos den som redan i sitt sociala arv har ett ok att bära.

Läsning ger både språk och kunskaper, den som behärskar sitt språk har möjlighet att påverka förhållandena på arbetet och i samhällslivet. Läsning och tillgång till böcker i vardagen är därför ytterst en fråga om inflytande och delaktighet. För att bryta den nedåtgående trenden krävs långsiktigt inriktat arbete med särskilda och riktade insatser för dem som inte läser alls eller läser lite.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att regeringen beslutar om statliga medel för kultur i arbetslivet,

att LO tar initiativ till ett läslyft som riktar sig till arbetsplatserna,

att LO arbetar för att arbetsplatsbiblioteken och bokombuden får resurser för sin verksamhet samt

att LO lyfter behovet av satsningar på resurssvaga grupper även i andra delar av kulturpolitiken.

13.32

Öka läsfrämjandet för LOs medlemmar

Seko region Gävle–Dala

Färre och färre personer läser böcker vilket innebär att läsglädjen och böckernas fördelar minskar bland medlemmar. Det kulturella intresset för böcker minskar.

LO är folkbildande och läsfrämjandet är en del av LOs uppdrag.

Vårt förslag är att LO satsar på en gratistjänst för att ladda hem e-böcker (likt Storytel) via sitt medlemskap och på så sätt öka läsfrämjandet för sina medlemmar.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska erbjuda sina medlemmar en gratistjänst för att kunna ladda ner e-böcker via sitt medlemskap.

Utlåtande motionerna 13.31–13.32

13.31

att LO verkar för att regeringen beslutar om statliga medel för kultur i arbetslivet,

att LO tar initiativ till ett läslyft som riktar sig till arbetsplatserna,

att LO arbetar för att arbetsplatsbiblioteken och bokombuden får resurser för sin verksamhet samt

att LO lyfter behovet av satsningar på resurssvaga grupper även i andra delar av kulturpolitiken.

13.32

att LO ska erbjuda sina medlemmar en gratistjänst för att kunna ladda ner e-böcker via sitt medlemskap.

Styrelsen instämmer i motionärernas betoning av den viktiga roll kulturen spelar, och måste fortsätta att spela. Det är en viktig facklig uppgift att göra vad vi kan för att fler ska skriva själva, läsa och ta del av kultur. Kulturen berikar våra liv, ger oss nya insikter och frigör skaparkraft. Den ger oss redskap för att påverka och förändra, i vårt dagliga fackliga arbete. Och den ger oss därmed verktyg för att förändra hela samhället. Därför fortsätter LO att driva på för en aktiv kulturpolitik. Det mesta av LOs stöd till kultur går via förbunden och ABF. Från LO ger vi också direkt stöd till exempelvis bokförlaget Atlas och andra aktörer som synliggör arbetarklassens erfarenheter med hjälp av kulturen. LO arbetar också aktivt med olika projekt för läsfrämjande, exempelvis Boken på arbetsplatsen, Läs för mig pappa och nu senast projektet Läs för mig, som vi bedriver tillsammans med Socialdemokraterna och ABF. Vi har också Ivar Lo-Johanssons stipendiefond som instiftades 1986. Fonden delar varje år ut Fackföreningsrörelsens Ivar Lo-pris till en arbetarförfattare och ska också på andra sätt främja svensk, och övrig nordisk, arbetarlitteratur.

LO protesterade kraftfullt mot den borgerliga regeringens nedskärningar på kulturområdet, inte minst mot avskaffandet av det särskilda stödet för kultur i arbetslivet, KIA. Styrelsen delar motionärernas uppfattning att det finns starka skäl att i någon form återinföra ett sådant stöd.

Vad gäller e-böcker finns i dag en stor och växande del av folkbibliotekens litteratur kostnadsfritt tillgänglig för alla. Styrelsen menar mot den bakgrunden att det för närvarande inte finns skäl att i LOs verksamhet prioritera en satsning på ytterligare gratis e-böcker för medlemmarna.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motion 13.31 första och fjärde att-satsen,

att anse motion 13.31 andra och tredje att-satsen besvarade samt

att avslå motion 13.32.

13.33

Språkkunskaper

Fastighetsanställdas Förbund avd Örnsköldsvik

I Sverige talas runt 200 språk och vi kan betraktas som ett mångspråkigt Sverige. Mångspråkiga Sverige är en tillgång för enskilda individer och en rikedom för samhället, såväl lokalt som nationellt. Men ofta är inte språkkunskaperna tillräckliga. Man klarar ofta det dagliga livet och samtalen, men har ibland svårt att ta till sig skriftlig information. Det händer ofta på arbetsplatser med arbetare från olika länder och som inte kan det svenska språket tillräckligt bra. I många branscher jobbar inhyrd, tillfällig arbetskraft som ofta varken kan svenska eller engelska och har svårt att kommunicera med andra. Det är ett fenomen som vi ofta möter i det fackliga arbetet.

Samtidigt finns bland våra medlemmar på olika arbetsplatser i hela landet, en enorm kapacitet med goda kunskaper i olika språk. För egen vidareutveckling och att vara delaktig i samhället måste vi hjälpa våra kompisar att kommunicera med varandra på arbetsplatser men kanske också i privatlivet. Det är viktigt att språkgränser inte förhindrar våra medlemmar förstå de viktigaste frågorna om ideologi, försäkringar, arbetsmiljö och löner.

Man kan inte anställa tolkar på alla språk, men vi kan engagera frivilliga för att hjälpa arbetskamrater som kommit till Sverige senare.

Vi föreslår att kongressen beslutar

- att LO startar en utredningsgrupp med uppdrag att utforma en modell för hur frivilliga medlemmar med olika språkkunskaper kan bli ett stöd för nyanlända eller inhyrda arbetskamrater från andra länder,**
- att LO modellen inbegriper en central grupp för att möjliggöra tolkarbete på lokalnivå,**
- att LO sedan sprider information om hur man kan komma i kontakt om denna tjänst samt**
- att LO ger möjlighet för alla medlemmar att använda denna hjälp.**

Utlåtande motion 13.33

13.33

att LO startar en utredningsgrupp med uppdrag att utforma en modell för hur frivilliga medlemmar med olika språkkunskaper kan bli ett stöd för nyanlända eller inhyrda arbetskamrater från andra länder,

att LO modellen inbegriper en central grupp för att möjliggöra tolkarbete på lokalnivå,

att LO sedan sprider information om hur man kan komma i kontakt om denna tjänst samt

att LO ger möjlighet för alla medlemmar att använda denna hjälp.

Motion nr 13.33 yrkar motionären på att LO ska tillsätta en central utredningsgrupp med uppgift att ta fram en modell som gör att medlemmar kan ställa upp som frivilliga tolkar. Det handlar bland annat om att inrätta en central grupp för att möjliggöra tolkarbete på lokal nivå. Motionären pekar på ett problem som under senare tid blivit allt tydligare. Rörligheten över gränserna har ökat. Svensk arbetsmarknad har till viss del internationaliserats. Det innebär vissa svårigheter och utmaningar för det fackliga arbetet. Våra invandrade kamrater kan också ha behov och nytta av språktjänster utanför arbetsplatsen. Här kan fackliga medlemmar med mer kunskap och erfarenhet om det svenska samhället och det svenska språket utgöra en hjälp för landsmän med mer begränsad kunskap och erfarenhet. Det råder det inga tvivel om. Detta är dock något som förbunden själva får skapa en modell för. Styrelsen tror inte att det går att ta fram en central modell för hur detta ska utformas för att fungera inom varje förbund och överallt i Sverige. Det krävs förbunds- och branschspecifika lösningar. LO kan möjligtvis fungera som plattform för förbunden att dela med sig av erfarenheter kring detta. Men i övrigt är detta en fråga för förbunden att lösa.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att avslå motion 13.33.

13.34

Kultur

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Det behövs ett stort arbetarmuseum som kan visa upp alla olika yrken, arbetsuppgifter, verktyg, maskiner, kläder, materiel, risker, olyckor, skydd, arbetarkonst, arbetarlitteratur, fanor, olika fackföreningar ja, hela arbetarrörelsens historia.

Vi är många som kommer känna stolthet av att dels visa upp sitt arbete, men även genom att ta del av arbetarrörelsens historia och vad vi har åstadkommit under alla års kamp. Var finns arbetarkulturen, konsten, texterna och musiken i dag? Säkert välförvarat i ett låst källarförråd på förbundskontoret.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ser till att ett arbetarmuseum skapas.

13.35

Arbetarmuseum – arbetarrörelsen i det offentliga rummet

Byggnadsarbetareförbundet, Elektrikerförbundet, Målareförbundet och Seko

Ingenstans i det offentliga rummet skildras arbetarklassens och arbetarrörelsens roll under de snart 150 år som passerat sen industrisamhället började växa fram. För detta krävs ett arbetarmuseum av det slag som finns i våra nordiska grannländer där museer och permanenta utställningar visar arbetarrörelsens framväxt och kamp för ett annat samhälle, bildningssträvande, organisationsliv och den egna kulturen i form av konst, fanor, film och musik.

Det finns en stor fara i att beröva människorna deras historia, vi behöver bara gå till länderna på kontinenten för att se hur farligt det är att lägga ett glömskans täcke över historia som är svår att berätta.

Det är angeläget att arbetarrörelsen är med och skildrar den historia där man är och har varit en av huvudaktörerna. Risken är annars stor att historien tolkas av andra på ett utslätande och även förvanskat sätt.

I dag har vi cirka 1 000 arbetslivsmuseer över hela landet. Här ställs frågor om hur arbetet gick till, hur arbetsmiljön såg ut, hur arbetarna bodde, hur såg kvinnornas villkor ut i arbetet och i hemmet. Men helheten saknas – hur såg de politiska maktförhållandena ut i det Sverige som ännu var en ung industrination? När vågade arbetarna utmana överheten och organisera sig fackligt, när byggde de sitt Folkets hus? Hur fungerade bildningsarbetet och den politiska aktiviteten? Vilka frågor ledde till konflikter och när rådde konsensus?

Om industrisamhällets, arbetarnas och arbetarrörelsens epok ska kunna berättas behöver frågorna ställas och gestaltas.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att realisera idén om ett arbetarmuseum som skildrar och synliggör arbetarrörelsens samhällsbyggande roll samt
att arbetarklassens och arbetarrörelsens kulturarv ska utgöra en del av samhällets kulturarv.

Utlåtande motionerna 13.34–13.35

13.34

att LO ser till att ett arbetarmuseum skapas.

13.35

att LO verkar för att realisera idén om ett arbetarmuseum som skildrar och synliggör arbetarrörelsens samhällsbyggande roll samt

att arbetarklassens och arbetarrörelsens kulturarv ska utgöra en del av samhällets kulturarv.

Styrelsen instämmer i vikten av att lyfta fram, och sprida kunskap om, arbetarrörelsens och arbetarklassens historia. Därför ger LO ett omfattande stöd till bland annat Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek i Stockholm, liksom till Arbetets Museum i Norrköping till vilket LO också är stiftare. Vi stödjer också, via ABF och förbunden, flera av de olika arbetarmuseer som finns i övriga landet. Styrelsen menar att det för närvarande är mer angeläget att prioritera dessa museers möjligheter att fortsätta och utveckla sin verksamhet än att använda resurser till att skapa ytterligare ett museum.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla andra att-satsen i motion 13.35 samt

att avslå motionerna 13.34 och 13.35 första att-satsen.

13.36

Filmatisera arbetarrörelsens historia

Byggnadsarbetareförbundet

Arbetarrörelsen har en historia att vara stolt över. Den demokratiska kampen för rättvisa och jämlikhet måste beskrivas och synliggöras för kommande generationer. Arbetarrörelsens födelse och början är beskriven av våra klassiska arbetarförfattare och konstnärer. Men ska vi vinna och utbilda nya generationer av fackligt aktiva, måste vi ständigt förnya och utveckla sättet att skildra vår bakgrund och utveckling.

Ett sätt att göra detta är att filmatisera arbetarrörelsens historia och använda dessa filmer vid till exempel fackliga studier, men också vid informationstillfällen om facklig verksamhet. Många av de filmer som finns i dag har några år på nacken och kan kännas otidsenliga och med ett bildspråk som inte tilltalar nya generationer av fackligt intresserade.

Mot bakgrund av ovanstående menar vi att LO bör få ett samlat uppdrag att leda och hålla i ett filmatiseringsprojekt av arbetarrörelsens historia. Samarbete bör sökas med andra delar av arbetarrörelsen som till exempel ABF, Socialdemokraterna och SSU.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO får i uppdrag att starta och driva ett filmatiseringsprojekt av arbetarrörelsens historia.

13.37

Kultur

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Det var bättre förr. Stämmer det? Minnet är kort men en filmatisering av arbetarrörelsens historia behövs för en riktig beskrivning av hur och varför arbetare började organisera sig – kamp för rösträtt, rättvisa och jämlikhet. Så kan vi synliggöra styrkan i rörelsen, solidariteten. Även den blodiga och våldsamma delen av arbetarhistorien kommer ge stolthet över att vara arbetare.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ser till att en sanningsenlig filmatisering av arbetarrörelsens historia görs.

Utlåtande motionerna 13.36–13.37

13.36

att LO får i uppdrag att starta och driva ett filmatiseringsprojekt av arbetarrörelsens historia.

13.37

att LO ser till att en sanningsenlig filmatisering av arbetarrörelsens historia görs.

Arbetarrörelsen bär på ett stolt förflutet. Demokratins genombrott, åtta timmars arbetsdag, den kvinnliga frigörelsen, välfärdsstatens utbyggnad, öppenheten mot våra grannländer, Europa och världen. Många är de historiskt avgörande beslut där arbetarrörelsen har varit drivande. I populärkulturen skildras arbetarrörelsens segrar och uppoffringar i filmer som Ådalen -31 och Jan Troells Här har du ditt liv men också dokumentärt till exempel senast i Nycander och Lindströms dokumentärfilm om Olof Palme. LO stödjer varje år kraftfullt arbetarrörelsens arkiv i deras viktiga arbete i att dokumentera vår historia.

Kulturellt och historiskt är vår gemensamma berättelse av yttersta vikt. Inte minst för att nå ut till nya generationer. Via arbetets museum, arbetarrörelsens arkiv och LOs egna samlingar av konst och kultur uppfyller vi gott ambitionen om att dokumentera vår historia. Även vårt bildningsförbund ABF tar ett stort ansvar som kulturbärare för arbetarrörelsen.

LO välkomnar fler initiativ till att filmatisera och dokumentera vår historia och kan garantera en aktiv roll i att underlätta för kulturarbetare i det arbetet.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att avslå motionerna 13.36 och 13.37.

13.38

Text på informationsfilmer

Handelsanställdas förbund avd II Örebro

Över 1,4 miljoner människor i Sverige har en hörselnedsättning. Cirka 800 000 av dem behöver textning för att kunna uppfatta vad som sägs.

Det finns medlemmar i LO-förbunden som har hörselnedsättning och även icke-medlemmar som inte har möjlighet att förstå vad man vill framföra i sina informationsfilmer.

Dags att höja tillgängligheten hos LO genom att texta på alla informationsfilmer.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO-kongressen textar på alla sina informationsfilmer.

Utlåtande motion 13.38

13.38

att LO-kongressen textar på alla sina informationsfilmer.

LO står för allas lika rätt och lika värde. Vi står upp för allas rätt till goda livsvillkor och till att leva jämlika liv i gemenskap med andra.

Motionären tar upp en viktig fråga och det gäller textning av informationsfilmer. LO har som tydlig ambition att våra kampanjer, vårt material och våra informationsfilmer ska vara tillgängliga för alla. Vissa reklamformat på till exempel TV och bio är inte alltid kompatibla med undertexter men i klart dominerande grad är LOs informationsmaterial väl tillgängligt för hörselskadade. Det är styrelsens bestämda uppfattning att information om organisationen är god för alla men givetvis bör frågan följas och tillgänglighet ska alltid prioriteras oerhört högt.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motion 13.38 besvarad.

13.5 Gränsdragning

Motionerna 13.39–13.41

13.39

Avtalshopping

Byggnadsarbetareförbundet region Väst

Gränsdragningen mellan respektive fackförbunds område har varit och är en viktig del av arbetet med att organisera "rätt" medlemmar. Vi inom LO har vår organisationsplan som vi följer, och respektive förbund organiserar medlemmar som omfattas av förbundets avtalsområde. Tyvärr finns de som inte är lika nogräknade när det kommer till att värva medlemmar.

Unionen har de senaste åren allt oftare rekryterat medlemmar i yrken och avtalsområden som tillhör LO. Samtidigt som man rekryterar medlemmar påstår man att det är Unionen som bär avtalet på arbetsplatsen.

På Unionens hemsida under rubriken *Vem kan bli medlem och villkor* kan man läsa att de organiserar tjänstemän i olika branscher. Enligt Svenska Akademiens ordlista definieras ordet tjänsteman som "Löntagare med arbetsledande eller förvaltande uppgifter".

Exempel på yrken där Unionen värvar medlemmar är VVS-montörer, kyltekniker, ventilationsmontörer, elektriker, hissmontörer, hotellpersonal och så vidare. Listan kan göras lång. Väldigt sällan, om någon gång, har dessa en arbetsledande befattning.

Samtidigt som rekryteringen sker påstås det också att det är Unionens avtal som gäller för arbetarna på arbetsplatsen. Detta måste få ett slut!

LO behöver nu kraftfullt och tydligt göra klart för Unionen att deras beteende inte är något vi tänker acceptera.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO-kongressen ger i uppdrag till LOs ledning att snarast inleda samtal med Unionen i denna motions andemening.

13.40

Gränsdragningar inom LO-förbunden

Handelsanställdas förbund avd 1 Malmö

Företag och dess arbetsuppgifter inom LO-förbunden har inte den branschunika tydligheten längre utan ofta så har man verksamhet som tenderar att överlappa varandra. Med anledning av detta så uppstår det ofta diskussioner mellan förbunden om vilket avtal som ska gälla. Detta gör att många medlemmar känner sig osäkra på vilket förbund de borde tillhöra. De upplever det som negativt när det uppstår oenighet mellan förbunden och väljer därför ofta att bli kvar i det förbund man tillhör, trots att man bytt till en arbetsplats där annat förbund äger avtalet.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska göra en ny översyn på verksamheter som har branscher som överlappar varandra och tydliggör vilket förbund som ska ha avtalet.

13.41

Gränslinjer inom LO-familjen samt mot andra fackförbund

Handelsanställdas förbund avd 20 Stockholm

I samband med att nya branscher växer fram samt att många branscher utvecklas inträder ibland en oenighet mellan oss fackförbund om vilka som ska företräda medlemmarna på arbetsplatserna. Det innebär att medlemmar kommer i kläm och att arbetsgivare använder sig av ren avtalsshopping. Detta måste vi sätta stopp för genom att sätta upp tydliga gränser mellan förbunden vilka branscher som tillhör vem.

Bensinstationer är ett exempel som många av oss besöker. De har utvecklats från att vara ställen där man kunde köpa reservdelar till bilen och en tidning, till att vara något mellan-ting till snabbmatskedja, livsmedelsbutik och kiosk med ett antal bensinpumpar utanför. Eller ta en städare som är anlitad av ett privat städföretag som städar på ett äldreboende på eftermiddagen och i ett köpcentrum på kvällen – var ska den vara organiserad om den jobbar lika mycket på båda?

När det gäller andra fackliga organisationer så värvas det aktivt på olika sätt för att locka över våra medlemmar. Det förekommer också att så fort någon gör kontorsliknande arbete räknar andra organisationer dem som tjänstemän, ja till och med arbetsgivarna kan tänka så.

Vi vill alla att våra branscher ska utvecklas och att arbetstagarna ska få kompetenshöjning men det får inte ske på bekostnad av att alla blir tjänstemän eller att tjänstemän inte är kvar i Handels.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tydliggör gränslinjerna mellan LO-förbunden samt

att LO kommer överens med TCO och Saco hur gränserna går.

Utlåtande motionerna 13.39–13.41

13.39

att LO-kongressen ger i uppdrag till LOs ledning att snarast inleda samtal med Unionen i denna motions andemening.

13.40

att LO ska göra en ny översyn på verksamheter som har branscher som överlappar varandra och tydliggör vilket förbund som ska ha avtalet.

13.41

att LO tydliggör gränslinjerna mellan LO-förbunden samt

att LO kommer överens med TCO och Saco hur gränserna går.

En helt grundläggande uppgift för LO är att fördela ansvaret för avtals- och organisationsrätten mellan förbunden. Ansvarsfördelningen ska förhindra att förbunden konkurrerar med varandra om att organisera medlemmar och teckna kollektivavtal. Avtals- och organisationsrätten för förbunden regleras i organisationsplanen. Den nu gällande organisationsplanen fastställdes på kongressen 2012.

I motion 13.40 föreslås att LO ska göra en ny översyn av verksamheter som har branscher som överlappar varandra och tydliggör vilket förbund som ska ha avtalet. I motion 13.41 första att-satsen föreslås att LO tydliggör gränslinjerna mellan förbunden.

Styrelsen avgör enligt stadgarna slutgiltigt gränsdragningsstiver som förbunden inte lyckas lösa på egen hand. Genom styrelsens avgöranden sker fortlöpande tolkningar av organisationsplanen på områden där gränsdragningsproblem uppstått.

En förutsättning för att organisationsplanen ska fungera väl är att förbunden konstruktivt hanterar de gränsdragningsfrågor som kan uppstå, exempelvis vid ändrade driftsformer, produktionsinriktningar och i samband med framväxten av nya branscher. Styrelsen vill i detta sammanhang poängtera vikten av gemensamt ansvarstagande för att upprätthålla och utveckla ändamålsenliga gränsdragningar mellan förbunden.

I många fall kan det vara lämpligt att förbund med intilliggande områden sluter särskilda gränsdragningsavtal. Med hjälp av gränsdragningsavtal kan principerna i organisationsplanen kompletteras med mera detaljerade bestämmelser anpassade till aktuella branscher. LO-kansliet kan vid behov vara förbunden behjälpliga i arbetet med gränsdragningsavtal.

Vid en samlad bedömning anser styrelsen dock inte att någon mer heltäckande utredning av avtals- och organisationsgränserna inom LO ska genomföras under kommande kongressperiod. Styrelsen anser det mer angeläget att exempelvis prioritera att utveckla samverkansformerna mellan förbunden på området samt stärka det gemensamma arbetet med att öka förståelsen hos förbund och förbundsavdelningar för organisationsplanens funktion.

I motion 13.41 andra att-satsen föreslås att LO kommer överens med TCO och Saco hur gränserna går. I motion 13.39 föreslås att LO-kongressen ger i uppdrag till LOs ledning att snarast inleda samtal med Unionen i motionens andemening

Styrelsen vill inledningsvis betona två utgångspunkter. För det första, då arbetarjobb utvecklas genom exempelvis ny teknik och nya arbetsuppgifter innebär det naturligtvis inte att de med automatik blir tjänstemannajobb. För det andra, behovet av ordning och reda då det gäller avtals- och organisationsgränser gäller

inte bara inom LO. Konkurrens om avtals- och organisationsrätten gentemot tjänstemännens fackliga organisationer riskerar att allvarligt skada den samlade fackliga styrkan.

Inom många branscher finns det gränsdragningsavtal mellan berörda LO- och TCO-förbund. Styrelsens uppfattning är att de flesta sådana gränsdragningsavtal fungerar tillfredsställande. Organisationsutredningen som arbetade fram förslaget till gällande organisationsplan framhöll också i sin rapport till kongressen 2012 att gränsdragningsavtal är den bästa lösningen för att skapa ordning och reda i gränsdragningarna gentemot TCO-förbunden. Styrelsen menar mot bakgrund av ovanstående att förbund som saknar avtal med berört/berörda TCO-förbund i första hand bör överväga att försöka få till stånd fungerande gränsdragningsavtal.

Under 2014 bildades en förbundsgrupp som under ledning av LO behandlade frågor kopplade till organisationsplanen där förbunden huvudsakligen har gemensamma intressen. En fråga där det gemensamma intresset är tydligt är arbetet med att sprida förståelse för LOs organisationsplan, en annan sådan fråga är just gränsdragningen gentemot tjänstemännens fackliga organisationer. I gruppen sker utbyte av erfarenheter och konkreta gränsdragningar gentemot framförallt TCO-förbunden.

Inom vissa branscher tycks det vara svårt för förbunden att hitta acceptabla gränsdragningar gentemot tjänstemännens fackliga organisationer. Enligt styrelsen är det därför angeläget att LO stöttar förbunden i detta arbete. Styrelsen anser dock inte att det ska ske genom kontakter direkt med enskilda tjänstemannaförbund. Däremot bör LO inleda samtal med TCO och Saco, för att om möjligt hitta sätt att underlätta för samtliga förbund att uppnå klara och tydliga avtals- och organisationsgränser gentemot berörda tjänstemannaorganisationer.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionerna 13.40 och 13.41 besvarade samt

att avslå motion 13.39.

Investera för jämlikhet

Det du nu har framför dig är handlingarna till Landsorganisationens 28e kongress; motioner, utlåtanden rapporter och arbetsordning. Med andra ord, allt det som du och andra ska diskutera och besluta om den 17–20 juni i år.

Av alla de olika frågor vi ska avgöra under de här fyra junidagarna är kanske full sysselsättning den allra viktigaste. Den är grunden för allt det andra. Utan full sysselsättning klarar vi inte att i längden upprätthålla den svenska modellen, betala vår gemensamma välfärd och bygga en hållbar ekonomi som kommer alla, inte bara några, till del.

Vid förra kongressen 2012 konstaterade vi att den ekonomiska politik som förts i Sverige sedan 90-talet inte längre klarar att upprätthålla full sysselsättning. Vi var också överens om att lösningen inte är att gå tillbaka till det gamla, till den politik som dominerade innan 1990-talet.

Mot den bakgrunden beslutade kongressen att tillsätta en ambitiös utredning som fick titeln *Vägen till full sysselsättning och rättvisare löner*. I fyra år har vi arbetat med att försöka besvara den kanske viktigaste frågan vi har i Sverige idag; hur formar vi en ekonomisk politik som förenar full sysselsättning och rättvisa löner med dagens öppna ekonomi? Arbetet har resulterat i ett stort antal underlagsrapporter och seminarier men framför allt i den slutrapport som finns i dessa kongresshandlingar; *Vägen till full sysselsättning och rättvisare löner*.

Frågan om full sysselsättning hänger också samman med andra viktiga frågor, inte minst frågan om jämlikhet. Sverige är ett av de OECD-länder där klyftorna ökat snabbast. I de årliga mätningar LO gör av skillnaden mellan maktelitens löner och LO-medlemmarnas är skillnaderna nu de största i modern tid. Vi är inte längre världens mest jämlika land. Men det behöver inte vara så. Det är dags att vända den utvecklingen. Därför är årets kongressstema "Investera för jämlikhet" och kampen för ett jämlikare samhälle kommer stå högst upp på dagordningen under de kommande åren.

Ni som är ombud har fått våra en och en halv miljon medlemmars förtroende att representera dem på LOs kongress. Det är ett av de finaste förtroenden en facklig företrädare kan få. För under fyra dagar i juni ska ni tillsammans avgöra LOs inriktning de kommande fyra åren.